Мустақиллик, Тинчлик, Ҳамкорлик

Халқ сўзи

1991 йил 1 январдан чиқа бошлади.

Ўзбекистон Республикаси Олий Кенгаши ва Ўзбекистон Республикаси Президенти ҳузуридаги Вазирлар маҳкамасининг газетаси

26 ДЕКАБРЬ, ШАНБА 1992 йил. № 251 (502).

Сотувда эркин нархда.

Ислом КАРИМОВ:

ЎЗ КУЧИ ВА КЕЛАЖАГИГА ИШОНГАН ХАЛҚНИНГ БАҒРИ КЕНГ БЎЛАДИ

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ КОНСТИТУЦИЯСИ ЛОЙИҲАСИ ҚАНДАЙ ТАЙЁРЛАНДИ

1992 йил 8 декабрь куни Олий Кенгашнинг ўн биринчи сессияси Ўзбекистон Республикаси Конституциясини қабул қилди. Бу мустақил давлатимиз тарихидаги энг оламшумул воқеадир.

Асосий Қонунимиз жаҳон сиёсий айвонида янги демократик мамлакат пайдо бўлганлиги ва халқимизнинг истиқлолу озодлик, ижтимоий адолату инсонпарвар давлат яратиш борасидаги кўп асрлик орзулари рўёбга чиққанлигидан далолат беради. Конституцияда давлатимизнинг қиёфаси, унинг ижтимоий, иқтисодий ва сиёсий соҳаларидаги демократик йўналишлар, умуминсоний қадриятларга садоқати ҳамда инсон эркинлиги ва ҳуқуқларининг юридик жиҳатдан ҳимояланганлиги кўзгудаги каби ёрқин акс этган.

Республиканинг янги Конституциясини ишлаб чиқиш ғояси илк бор Олий Кенгашнинг 1990 йил март ойида бўлиб ўтган биринчи сессиясида эътироф этилган эди. Ўша пайтда бўлажак Конституция устида ишлаш, ҳар жиҳатдан бутунлай янги, яъни мустақил давлатнинг биринчи Бош Қонуни яратишга айланиб кетишини ҳамма ҳам тасаввур этолмаганди.

1990 йил июнь ойида бўлиб ўтган Республика Олий Кенгашининг иккинчи сессиясида Президент И. А. Каримов раислигидаги 64 кишидан иборат Конституциявий комиссия тузилди. Комиссия аъзолари Қорақалпоғистон Республикаси ва вилоятларнинг вакиллари, корхона ва хўжалик раҳбарлари, давлат ва жамоат арбоблари, олимлар ва халқ хўжалиги мутахассисларидан иборат эди. Олий Кенгашнинг ўнинчи сессиясида Конституциявий комиссиянинг таркиби қисман янгиланди.

Конституция лойиҳаси устида қандай иш олиб борилгани, унинг яратилиши ва қандай қилиб бугунги кўринишга эга бўлганлиги ҳақида сал кейинроқ, тасаввурим тиниқлашгандан сўнг ҳикоя қиларман, деб ўйлаган эдим. Ҳозир эътиборингизни «Правда» газетасидаги бир мақолага жалб этмоқчиман. «Б. Ельцин Конституция комиссиясининг раиси бўлиб қола оладими?» деб номланган ушбу мақолада муаллиф Россия Федерацияси Конституциявий комиссиясининг котиби Россия халқ депутати И. Федосеев, Б. Ельцин аввалги Конституция комиссияси ишига шахсан раҳбарлик қилгани, «бироқ 1990 йил декабридан кейин... Конституциявий комиссия ишида деярли иштирок этмай қўйгани» ҳақида сўз юритади. «Россия Конституцияси лойиҳаси Ельцин ва унинг командасининг фаолиятлари туфайли эмас, балки уларнинг ҳаракатларига қарши ўлароқ тайёрланди», дейилади мақолада. Ушбуни ўқир эканман, менда бизнинг Асосий Қонунимиз қандай тайёрланганини ва унда Конституциявий комиссиянинг раиси, Президент Ислом Каримов қандай роль ўйнаганлиги борасидаги таассуротларим билан ўртоқлашиш фикри туғилди.

Жангни узоқдан кузатиб турган ҳар ким ўзини қўмондон фаҳмлайди, деган ибора бор. Ҳа, дунёда маслаҳат беришдан осони йўқ, аммо, энг қийини уни амалга оширишдир. Тараққиёт истиқболларини белгилаш ва уни рўёбга чиқариш ишларига раҳномолик қилиш ҳаммага ҳам насиб этавермайдиган ноёб истеъдод. Давлат раҳбари ўз вазифасини тўла англаб етувчи, воқеалар ривожланиши жараёнида қандай йўллар ва имкониятлар вужудга келишини олдиндан кўра билиб, энг тўғри қарорни қабул қила олувчи ўзига хос халқаро классдаги гроссмейстер бўлиши лозим. Шахматдаку мағлубиятга учралганда зўр келса соврин қўлдан кетади. Бироқ ҳаётда бундай хатолик кўп ҳолларда фожиали оқибатларга олиб келиши мумкин. Агар ана шундай ўхшатишни Ислом Каримовга нисбатан қўлласак, гроссмейстеримиз ютуғи — халқимиз манфаати, давлатимиз равнақига хизмат қилмоқда.

Ўзбекистон Республикаси Конституцияси устида ишлаш Конституциявий комиссия тузилмасдан илгарироқ бошланганди. Унинг ташаббускори И. Каримов эди. Ўн иккинчи чақириқ Республика Олий Кенгашининг биринчи сессиясида унинг ташаббуси билан республикада президентлик лавозими таъсис этилди ва унинг ҳуқуқий статуслари белгиланди. Бу — конституцион ислоҳотлар йўлидаги биринчи йирик қадам эди. Собиқ Иттифоқ раҳбариятининг қаршилигига қарамай республикада президентлик лавозимини таъсис этишга қарор қилиниб,

(Давоми 2-бетда).

ФАРҒОНА ВИЛОЯТИ. Янги бежирим автобуслар Фарғона кўчаларида йўловчиларни таший бошлади.

Бу автобуслар Болгариянинг «Чавдар» фирмасидан пахта толаси эвазига сотиб олинди.

— Бартер усулидаги бу олди-сотди ишга рухсат олингач, Болгарияга 1300 тонна ўзбек пахтаси жўнатдик. Эвазига эса автобуслар олдик, — дейди «Фарғонатранс» ишлаб чиқариш бирлашмасининг бош директори Маҳмуд Жўраев, — Болгариянинг ушбу фирмаси билан кейинги ҳамкорлигимиз ҳам ўзаро манфаатли асосда бўлади.

Ҳозирча «Чавдар» фирмасидан 24 та автобус келтирилди. Келгусида уларнинг сони кўпайса ажабмас.

СУРАТДА: Фарғона шаҳрининг 9-автокорхонасига қарашли янги автобуслар.

Ш. ОЛИМОВ олган сурат. [ЎзА].

ФАРҒОНА ДАРВОЗАСИ ОЧИЛДИ

Кеча Фарғонани Республикамизнинг ғарбий вилоятлари — Тошкент, Қўқон шаҳарлари, қўшни Ленинобод вилояти билан боғловчи катта магистрал йўлда Фарғонанинг миллий рамзи бўлган шаҳар дарвозаси очилишига бағишланган тантаналар бўлиб ўтди.

Мазкур дарвозага мустақиллигимизнинг бир йиллиги байрами кунлари — 1 сентябрь куни тамал тоши қўйилган эди. Қисқа вақт ичида қад ростлаган бу ажойиб халқ меъморчилигининг намунаси фақатгина фарғоналикларни эмас бутун водий меҳнаткашларининг рамзига айланиб қолди. 20 миллион сўмдан ортиқ маблағ сарфланган бу иншоот тўласича хайрия ҳамда чет эллик ватандошларимизнинг саховат маблағлари эвазига барпо қилинди.

Дарвозанинг очилиши бутун водий меҳнаткашларининг байрамига айланди, десак муболаға бўлмайди. Чунки тантаналарда қардош Тожикистоннинг Ленинобод, Қирғизистон Республикасининг Ўш, Жалолобод вилоятларидан, қўшни Андижон, Наманган вилоятларидан меҳмонлар иштирок этди. Дарвозага рамзий тортилган лентаварни Ўзбекистон Республикаси Вазирлар маҳкамаси раисининг биринчи ўринбосари Исмоил Ҳакимович Жўрабеков қирқди. Дарвозадан биринчи бўлиб бу иншоотни бунёд этган қурувчилар, меъморлар, халқ усталари ўтишди.

ВИЛОЯТ КЕНГАШИ СЕССИЯСИ

ФАРҒОНА. Кеча халқ депутатлари вилоят Кенгашининг навбатдаги сессияси бўлиб ўтди. Сессияда XII чақириқ Ўзбекистон Республикаси Олий Кенгашининг XI сессияси қарорларини бажариш юзасидан вилоят ҳокимиятининг олдида турган вазифалар тўғрисидаги масала муҳокама қилинди. Депутатлар мазкур масала юзасидан вилоят ҳокими М. Исломовнинг маърузасини тингладилар.

Сессияда Охунбобоев тумани ҳокими М. Аҳмадхўжаев, вилоят ички ишлар бошқармаси бошлиғи Ш. Рўзматов, вилоят тиш касалликлари шифохонаси бош врачи А. И. Виноградова, вилоят божхона бошқармаси бошлиғи Б. Раҳмоналиев, вилоят молия бўлими мудири Ш. Ўринбоев ўртоқлар сўзга чиқдилар ва Ўзбекистон Олий Кенгашининг ўтган сессиясида кўтарилган масалаларни қўллаб-қувватлаганликларини билдирдилар. Айниқса, Ўзбекистон Республикаси Конституцияси ижтимоий адолат ҳамда жаҳондаги илғор мамлакатлар тажрибасига таянган ҳолда ҳозирги ва келажак авлод олдидаги масъулият ҳисси чуқур сингдирилган тартибда яратилганлигини ғурурланиб гапирдилар.

Сессия ишида Ўзбекистон Республикаси Вазирлар маҳкамаси раисининг биринчи ўринбосари И. Ҳ. Жўрабеков иштирок этди ва нутқ сўзлади.

Сессияда кўрилган масалалар юзасидан қарорлар қабул қилинди.

Набижон СОБИР,
«Халқ сўзи» мухбири.

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ
ПРЕЗИДЕНТИНИНГ ФАРМОНИ

ЎЗБЕКИСТОН САНОАТ ВА ХЎЖАЛИК ҚУРИЛИШИ («ЎЗСАНОАТХЎЖАЛИКҚУРИЛИШ») ДАВЛАТ КОРПОРАЦИЯСИНИ ТАШКИЛ ҚИЛИШ ТЎҒРИСИДА

Бозор муносабатларига ўтиш шароитида саноат ва хўжалик қурилиши бошқарувини ташкил этиш самарадорлигини ошириш, қурилиш ташкилотлари ва корхоналарининг ишлаб чиқариш қувватини кучайтириш, уларнинг иқтисодий мустақиллигини кенгайтириш, инвестиция дастурларини амалга ошириш чоғида ташаббускорлик ва тадбиркорликни ривожлантириш мақсадида:

1. Ўзбекистон Республикасининг Қурилиш вазирлиги тугатилсин. Тугатилаётган вазирлик таркибига кирган пудрат ва ихтисослаштирилган қурилиш трестларининг, ишлаб чиқариш бирлашмалари ва корхоналарининг ихтиёрийлик асосида Ўзбекистон саноат ва хўжалик қурилиши («Ўзсаноатхўжаликқурилиш») давлат корпорациясини ташкил этиш тўғрисидаги таклифи қабул қилинсин.

2. Белгилаб қўйилсинки, Ўзбекистон Саноат ва хўжалик қурилиши давлат корпорацияси:

саноат ва хўжалик иншоотлари қурилишини таъминлайдиган барча мулкчилик шаклидаги қурилиш ташкилотларини, бинокорлик саноати корхоналарини, транспорт, лойиҳа-конструкторлик ташкилотлари ҳамда ихтисослаштирилган бошқа ташкилотларни акционерлик қоидалари асосида ихтиёрий равишда бирлаштиради;

юридик шахс ҳисобланади ва ўз фаолиятини Ўзбекистон Республикасининг амалдаги қонунлари, Вазирлар маҳкамаси тасдиқлайдиган корпорация устави асосида амалга оширади;

Ўзбекистон Республикасининг Қурилиш Вазирлиги илгари тузган барча шартномалар ва қабул қилган мажбуриятлар бўйича жавобгар бўлади;

бевосита корпорация таркибига кирувчи бирлашмалар, корхоналар ва ташкилотларнинг давлат мулкини бошқаради, уларни давлат тасарруфидан чиқариш ва хусусийлаштиришда белгиланган тартибда иштирок этади.

3. Қуйидагилар «Ўзсаноатхўжаликқурилиш» корпорацияси фаолиятининг асосий вазифалари этиб белгилансин:

саноат ва хўжалик иншоотларини барпо этиш ҳамда уларни қайта қуриш бўйича корпорацияга кирган компаниялар, корхоналар ва ташкилотларнинг фаолиятини мувофиқлаштириш;

инвестиция соҳасида ягона илмий-техникавий ва норматив сиёсатни ўтказиш, инвестиция циклининг тубдан қисқаришини таъминлайдиган қурилиш ҳамда бинокорлик конструкциялари тайёрлаш янги технологияларини ишлаб чиқиш;

иншоотларни лойиҳалаш ва қуриш масалаларида илғор тажрибани ўрганиш ва ёйиш;

қурилиш машиналари, механизмларини, транспорт воситалари ҳамда махсус ускуналарни ишлаб чиқариш, фойдаланиш ва таъмирлашни ташкил қилиш;

инвестиция соҳасида бозор муносабатларини кенг жорий этиш, пудрат ишлари бозорини вужудга келтириш, қурилиш ишларини бошқаришнинг илғор, иқтисодий усулларига ўтиш, давлатга қарашли пудрат қурилиш ташкилотларини ҳамда қурилиш саноати корхоналарини бошқа мулкчилик шаклларига айлантириш борасидаги чора-тадбирларни амалга ошириш;

бинокорлик материаллари ва конструкцияларини, асбоб-ускуналар, бутловчи буюмларни етказиб берувчилар билан бевосита шартномавий муносабатларни ўрнатишда корпорация таркибига кирган корхоналар ва ташкилотларга кўмаклашиш, энг муҳим халқ хўжалиги иншоотлари қурилишини белгиланган тартибда маълум миқдорларда ажратиб бериладиган моддий-техника ресурслари билан таъминлаш;

корпорацияга кирган корхоналар ва ташкилотлар тадбиркорлик фаолияти ҳамда ташқи иқтисодий фаолиятни амалга оширишларида, хорижий шериклар ва Мустақил Давлатлар Ҳамдўстлиги мамлакатларидаги корхоналар билан қўшма корхоналар барпо этишда уларга амалий ёрдам бериш.

4. Ўзбекистон Республикасининг Президенти ҳузуридаги Вазирлар маҳкамаси 10 кун муддат ичида Ўзбекистон саноат ва хўжалик қурилиши («Ўзсаноатхўжаликқурилиш») давлат корпорациясини ташкил этиш ва унинг фаолияти масалаларига оид қарорни қабул қилиб, корпорациянинг тузилмаси ва уставини тасдиқласин.

Ўзбекистон Республикасининг Президенти
И. КАРИМОВ.

Тошкент шаҳри,
1992 йил 25 декабрь.

РЕСПУБЛИКА ОЛИЙ КЕНГАШИ ҚЎМИТАЛАРИДА

Ўзбекистон Республикаси Олий Кенгаши Соғлиқни сақлаш ва халқ таълими ҳамда фан ва экология масалалари қўмиталарининг қўшма мажлиси бўлди. Унда вазирликлар ва идораларнинг раҳбарлари, вилоят ҳокимларининг ўринбосарлари, ҳуқуқни муҳофаза қилиш идоралари ходимлари, мутахассислар қатнашдилар.

Мажлисда Зарафшон дарёси ҳавзасининг экологик ҳолати тўғрисидаги масала муҳокама этилди.

Танаффусдан кейин Соғлиқни сақлаш ва халқ таълими қўмитасининг алоҳида мажлиси ўтказилди. Унда қўмитанинг йиллик ҳисоботи тингланди, 1993 йил иш режаси тасдиқланди.

Мажлисда ташкилий масала ҳам кўриб чиқилди. Соғлиқни сақлаш ва халқ таълими қўмитасининг аъзоси, Ўзбекистон Республикаси халқ ноиби Ф. З. Фузайлов қўмита раисининг ўринбосари этиб сайланди.

(ЎзА).

Ўзбекистон Республикасининг Қонуни

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИНИНГ ДАВЛАТ МАДҲИЯСИ ТЎҒРИСИДА

1-модда. Ўзбекистон Республикаси Давлат мадҳиясининг матни ва мусиқавий таҳрири тасдиқлансин.

2-модда. Ўзбекистон Республикасининг Давлат мадҳияси Ўзбекистон Республикаси Давлат суверенитетининг рамзидир.

Ўзбекистон Республикасининг Давлат мадҳиясига зўр эҳтиром билан қараш Ўзбекистон Республикаси ҳар бир фуқаросининг ватанпарварлик бурчидир.

3-модда. Ўзбекистон Республикасининг Давлат мадҳияси:

1) Ўзбекистон Республикасида нишонланадиган умумхалқ байрамларига бағишланган тантанали йиғилишлар ва мажлисларнинг очилиши ҳамда ёпилиши вақтида;

2) Янги йил кечаси Тошкент вақти билан соат 24 да республика телевидениеси ва республика радиоси орқали; Ўзбекистон Республикасида нишонланадиган умумхалқ байрамлари кунларида; республика телевидениеси орқали — дастурларнинг бошланишида; ҳар куни Ўзбекистон радиоси республика ички радиоэшиттиришлар орқали дастурларнинг бошланиши ва тугалланиши олдидан;

3) республика ҳаётидаги муҳим тарихий воқеаларни нишонлаш юзасидан, атоқли сиёсий, давлат ва ҳарбий арбоблар, халқ қаҳрамонлари, фан, адабиёт ва санъат арбоблари шарафига ўрнатилган ҳайкаллар, шунингдек монументлар, ёдгорликлар ва бошқа иншоотларнинг очилиши вақтида;

4) давлат идоралари, корхоналар, муассасалар ва жамоат бирлашмалари томонидан ўтказиладиган маросимлар ва бошқа тантанали тадбирларда Ўзбекистон Республикасининг Давлат байроғини кўтариш чоғида;

5) расмий сафар билан Ўзбекистон Республикасига ташриф буюрган хорижий мамлакатларнинг давлат бошлиқлари ва ҳукумат бошлиқларини кутиб олиш ва кузатиш вақтида — тегишли хорижий давлатнинг Давлат мадҳияси ижро қилиб бўлинганидан кейин ижро этилади.

4-модда. Ўзбекистон Республикасининг Давлат мадҳияси ушбу Қонун талабларига риоя этган ҳолда давлат идораларининг, корхоналар, муассасалар ва жамоат бирлашмалари раҳбарларининг қарорига биноан бошқа ҳолларда ҳам ижро этилиши мумкин.

5-модда. Ўзбекистон Республикасининг Давлат мадҳияси оркестр, хор, ҳам оркестр—ҳам хор томонидан ёки ўзга вокал ва чолғу асбоблари билан ижро этилиши мумкин. Бунда овоз ёзиб олиш воситаларидан фойдаланилиши мумкин.

Ўзбекистон Республикасининг Давлат мадҳияси вокал ҳамда вокал-чолғу асбоблари билан ижро этилган тақдирда тўлиқ ижро этилади, чолғу асбобларининг ўзида ижро этилган тақдирда эса мадҳия қисман ижро этилишига йўл қўйилади — ашуланинг бошланиши ва нақорат бир мартадан айтилади.

6-модда. Ўзбекистон Республикасининг Давлат мадҳияси мадҳиянинг ушбу Қонун билан тасдиқланган матни ва мусиқавий таҳририга айнан мувофиқ ҳолда ижро этилмоғи лозим.

7-модда. Ўзбекистон Республикасининг Давлат мадҳияси кўпчилик ҳузурида ижро этилган тақдирда ҳозир бўлган кишилар мадҳияни тик туриб, эркаклар бош кийимини олган ҳолда ёки қўлини чеккасига қўйиб тинглайдилар.

8-модда. Ўзбекистон Республикасининг Давлат мадҳиясини:

ҳарбий қисмларда, ҳарбий кемаларда ижро этиш, шунингдек мадҳия ижро этилаётган пайтда ҳарбий хизматчиларниг ҳарбий салом бериши — ҳарбий уставлар билан;

ички ишлар идораларида ижро этиш, шунингдек мадҳия ижро этилаётган пайтда ички ишлар идораларининг оддий аскарлар ва бошлиқлар таркибидан бўлган шахсларнинг салом бериши — Ўзбекистон Республикаси Ички ишлар вазирлиги белгилаб қўядиган қоидалар билан;

ўқув юртларида ижро этиш — Ўзбекистон Республикаси Олий ва ўрта махсус таълим вазирлиги ҳамда Ўзбекистон Республикаси Халқ таълими вазирлиги манфаатдор ташкилотлар билан келишиб туриб белгилаб қўядиган қоидалар билан тартибга солинади.

9-модда. Ўзбекистон Республикаси ҳудудида республика ва халқаро спорт мусобақаларини ўтказиш вақтида Ўзбекистон Республикасининг Давлат мадҳияси Ўзбекистон Республикаси Жисмоний тарбия ва спорт давлат қўмитаси манфаатдор ташкилотлар билан келишиб туриб белгилаб қўядиган қоидаларга мувофиқ ижро этилади.

Халқаро спорт мусобақаларини ўтказиш вақтида Ўзбекистон Республикасининг Давлат мадҳиясини ижро этиш маросими халқаро спорт ташкилотларининг мавжуд амалиётини инобатга олган ҳолда белгиланади.

10-модда. Хорижий давлатлар ҳудудида Ўзбекистон Республикасининг муассасалари ва ташкилотлари ўтказадиган тадбирлар вақтида Ўзбекистон Республикасининг Давлат мадҳияси ўша мамлакат тажрибаси ва маҳаллий урф-одатларини инобатга олган ҳолда Ўзбекистон Республикаси Ташқи ишлар вазирлиги белгилаб қўядиган қоидаларга мувофиқ ижро этилади.

11-модда. Ички ишлар идораларида, ўқув юртларида, спорт мусобақалари вақтида, шунингдек хорижий давлатлар ҳудудида Ўзбекистон Республикасининг муассасалари ва ташкилотлари тегишли тадбирлар ўтказган вақтда Ўзбекистон Республикасининг Давлат мадҳиясини ижро этиш қоидалари ушбу Қонун талабларига асосланиб белгиланади.

12-модда. Ушбу Қонуннинг аниқ бажарилишини кузатиб бориш давлат идораларининг, корхоналар, муассасалар ва жамоат бирлашмаларининг раҳбарлари зиммасига, Ўзбекистон Республикасининг Давлат мадҳияси Ўзбекистон Республикаси Давлат байроғини кўтариш вақтида ижро этиладиган ҳолларда эса Ўзбекистон Республикасининг Давлат байроғи тўғрисидаги қонуннинг аниқ бажарилишини кузатиб бориши шарт бўлган корхоналар, муассасалар, ташкилотлар раҳбарлари ҳамда бошқа мансабдор шахслар зиммасига ҳам юкланади.

Ўзбекистон Республикаси Президенти
И. КАРИМОВ.

Тошкент шаҳри,
1992 йил 10 декабрь.

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ
ОЛИЙ КЕНГАШИНИНГ ҚАРОРИ

«ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИНИНГ ДАВЛАТ МАДҲИЯСИ ТЎҒРИСИДА»ГИ ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ҚОНУНИНИ АМАЛГА КИРИТИШ ҲАҚИДА

Ўзбекистон Республикаси Олий Кенгаши ҚАРОР ҚИЛАДИ:

1. Белгилаб қўйилсинки, ушбу Қонун билан тасдиқланган Ўзбекистон Республикасининг Давлат мадҳияси 1992 йил 10 декабрдан ҳамма жойда ижро этилади.

2. Қуйидагилар ўз кучини йўқотган деб ҳисоблансин:

Ўзбекистон Республикаси Олий Совети Раёсатининг «Ўзбекистон Республикасининг Давлат гимни тўғрисида»ги 1978 йил 18 март Фармони (Ўзбекистон Республикаси Олий Советининг Ведомостлари, 1978 йил, № 9, 134-модда; № 12);

Ўзбекистон Республикаси Олий Совети Раёсатининг «Ўзбекистон Республикасининг Давлат гимни тўғрисидаги Низомни тасдиқлаш ҳақида»ги 1985 йил 29 апрель Фармони (Ўзбекистон Республикаси Олий Советининг Ведомостлари, 1985 йил, № 13, 141-модда).

Ўзбекистон Республикаси Олий Кенгашининг Раиси
Ш. ЙЎЛДОШЕВ.

Тошкент шаҳри,
1992 йил 10 декабрь.

ЎЗ КУЧИ ВА КЕЛАЖАГИГА ИШОНГАН ХАЛҚНИНГ БАҒРИ КЕНГ БЎЛАДИ

(Боши 1-бетда).

тўғри йўл тутилганлигини воқеаларнинг кейинги ривожланиши исботлаб берди. Шундан сўнг ижроия ва бошқарув органлари тизимлари такомиллаштирилди, Республика Министрлар Совети Вазирлар Маҳкамасига айлантирилди, вилоят, шаҳар ва туманларда фармойиш берувчи ва ижро органларига раҳбарлик қилувчи ҳокимлик лавозимлари таъсис этилди.

1991 йил 31 августда Ўзбекистон Республикасининг давлат мустақиллиги эълон қилинди ва республикада давлат мустақиллиги асослари ҳақидаги конституциявий қонун қабулланди. Ушбу масалалар бўйича конституцион характерга эга бўлган ҳуқуқий актлар қабул қилинди, улар тажрибада ҳаёт тасдиғидан ўтгач, яхлит-яхлит Ўзбекистон Республикаси Конституцияси лойиҳасига киритилди. Улар И. Каримов ҳаётга изчил татбиқ этаётган ғоялар ва принципларни мустаҳкамламоқда.

Конституциявий комиссия бевосита Конституция лойиҳаси устида ишлашни 1991 йил апрель ойидан бошлади. Ишчи гуруҳи ва кичик гуруҳлар ташкил этилиб, уларга республиканинг кўпгина машҳур олимлари ва ҳуқуқшунослари киритилди. Конституциявий комиссиянинг раиси олдимизга қуйидаги аниқ вазифаларни қўйди: жаҳон тажрибасини ўрганиш, хорижий давлатлардаги инсон ҳуқуқлари борасидаги демократия ва қонунчилик ютуқларини эътиборга олиш ва имкони борича кенг халқ оммаси учун содда ва тушунарли бўлган сиёсий ва ҳуқуқий ҳужжат тайёрлаш. Ана шу лаҳзадан бошлаб Конституция қабул қилингунга қадар комиссия раиси Асосий Қонун лойиҳасини тайёрлаш ишига кундалик ва конкрет раҳбарлик қилиб келди.

Конституция — маҳобатли асар, барча қонунларнинг қонуни. Лойиҳани унинг натижаси қандай бўлишини аввалдан билмай туриб тайёрлаш мумкин эмас. Шу боисдан ҳам Конституциявий комиссия раисининг топшириғига кўра, ишчи гуруҳи олдин бўлажак Конституция концепциясини ишлаб чиқишга киришди. Учта концепция тайёрланди: Фалсафа ва ҳуқуқ институти концепцияси (у ФА президиумида муҳокама қилиниб, маъқулланган), сиёсатшунослик институти ва Президент девони давлат-ҳуқуқ сектори концепциялари. Ишчи гуруҳи аъзолари ушбу концепциялар ғояларини умумлаштириб, ягона йўналиш белгилади ва ана шу асосда иш бошланди.

Лойиҳанинг биринчи варианти 1991 йил октябрда тайёр бўлди. У 158 моддадан иборат бўлди. Яширишнинг хожати йўқ, унда қайтариқлар, ноаниқ ҳолатлар кўп эди. У ҳали кўп ишлашни талаб қиладиган хом материал эди. Бироқ бундай босқич табиий бўлиб, у ишчи гуруҳига жуда фойда берди. Чунки унда бўлажак лойиҳанинг анча мукаммал кўринишлари акс этганди.

Лойиҳанинг иккинчи варианти 149 бандни ташкил этди. Президентнинг ўзи унинг устидан яна эринмай ўқиб чиқди. Ҳар гал Конституциявий комиссия раиси кўргандан сўнг лойиҳа анча силлиқ, жумлалар ихчам ва маънодор бўла борарди. Учинчи вариант 137 моддадан иборат бўлди. Матндаги сўзлар залвори, маъноси янада кучайди.

Лойиҳа матбуотда эълон қилинишидан олдин яна бир бор элакдан ўтказилди. Энди у 127-моддадан иборат бўлиб, Конституциявий комиссиянинг 1992 йил 26 сентябрдаги қарорига мувофиқ умумхалқ муҳокамасига ҳавола этилди.

Президентнинг Конституциявий комиссиядан ташқари ҳам иши ошиб-тошиб ётибди. Унинг гарданида кўпмиллионли халқнинг ташвишлари турибди. Шундай бўлишига қарамай у Конституция лойиҳасини тайёрлаш ишига эътиборни бир дам ҳам сусайтирмади. У ишчи гуруҳи аъзоларини тез-тез қабул қилар, матнни қайта-қайта ўқиб, тузатишлар киритарди. Президент лойиҳанинг ҳар бир банди устида чуқур мулоҳаза юритиб, ўз қўли билан аниқликлар киритаркан, ишбилармонлик, дахлдорлик ва билимдонлик намуналарини намойиш этарди.

Назаримда, унинг ўзига талабчанлиги баъзан бераҳмликка айланиб кетаётгандай туюлади. Тун ярмигача ишлаб, энг оғир юкни айнан ўз зиммасига олади. Мана, лойиҳа вариантларидан бири. Унинг саҳифасида Конституциявий комиссияси раисининг қуйидаги эслатмалари бор: «Таҳриринг мазаси йўқ», «Аниқлик киритилсин».

Бу ерда гап фуқароларнинг тинч йўл билан, қуролсиз, митинг, йиғилиш, кўча намойиши ва юришлари шаклларида ўз ижтимоий фаоллигини амалга ошириш борасидаги ҳуқуқлари ҳақида борарди. Ушбу банд нуфузли ҳужжатлардан олинган бўлса ҳам, унинг мазмуни конституцион нормага эмас, йиғилишлар ва намойишлар ҳақидаги қўлланмага ўхшаб кетганди.

Демократиянинг мазмуни бошқариб бўлмайдиган митингбозлиқни ривожлантиришдан эмас, балки шахсий фикр ва мулоҳазаларни эркин айтиш учун нормал шарт-шароитлар яратишдан иборат эканлигини, Президент жуда яхши билади.

Лойиҳанинг 33 моддасининг иккинчи қисмида шундай жумла бор эди: «Жамоат тартиби бузилиши ёки одамлар ва моддий бойликларга зиён етиши мумкин бўлган ҳолларда ҳокимият органлари бу тадбирларни таъқиқлаб қўйиш ҳуқуқига эгадирлар». Бу жумлалар Президент томонидан шундай тузатилди. «Ҳокимият органлари фақат хавфсизлик нуқтаи назаридангина бундай тадбирлар ўтказилишини тўхтатиш ёки таъқиқлаш ҳуқуқига эга». Бошқа моддалар сингари 33-модда ҳам Конституциявий комиссия раисининг таҳрири билан қабул қилинди.

Лойиҳанинг биринчи вариантида Президентнинг Олий Мажлис таркибида унинг нормал ишлашига ҳалақит берадиган келишмовчиликлар юз берганда ёки Мажлис томонидан бир неча бор Конституцияга хилоф қарорлар қабул қилинган тақдирда Олий Мажлисни тарқатиб юбориш ҳуқуқи тўғрисидаги модда бор эди. Ишчи гуруҳи Италия, Франция, Финляндия ва қатор мамлакатларнинг конституцион қурилиш тажрибаларига асосланиб, ушбу моддани лойиҳага киритганди. Бироқ Президент бунга рози бўлмади ва уни ўчириб ташлади. Фақат бир неча ойлар ўтгандан сўнг республикада осойишталикни сақлаш ва халқ манфаатлари йўлида Президент ҳужжат эълон қилинишидан аввал ушбу моддани лойиҳага киритишга розилик берди.

Ёки бошқа бир мисол. Лойиҳада судьялар ўқитувчиликдан ташқари бирор бир маош тўланадиган лавозимни эгаллашлари мумкин эмас, деган жумла бор эди. Конституциявий комиссия раиси ҳар ким бевосита ўз иши билан шуғуллангани маъқул дея, «ўқитувчиликдан ташқари» сўзларини ҳам ўчириб ташлади.

Судьяларни тайинлаш борасида кўп мунозаралар бўлди. Президент суд идоралари кадрларини танлаш жараёни мураккаб бўлганлиги учун ҳам бу масъулиятни ўзига олишни хоҳламаганди. Судьяларни Адлия Министрлиги коллегияси, Олий судда тасдиқлаш йўллари ҳам муҳокама қилинди. Судлар давлат номидан иш кўришларини эътиборга олиб, судьяларни давлат бошлиғи томонидан тайинланиши мақсадга мувофиқ деб топилади. Кадрларни танлаш ва жой-жойига қўйиш — ижроия ҳокимияти ваколати ҳисобланиб, суд ҳокимияти бу ишга аралаша олмаслиги учун ҳам Олий суд уларни тайинлай олмайди.

Кимларгадир Президентнинг ваколати кенгайиб кетгандек туюлиши мумкин, шу боисдан ҳам бу масалаларга батафсил тўхталиб ўтмоқдаман. Қатор ҳолларда Президент лавозимига кўра Конституцияда қайд қилинган масалалар билан шуғулланиши лозим, бу ҳуқуқнинг кенгайиши эмас, Президент масъулиятининг ортишидир. Конституциянинг 93-моддасида санаб ўтилган Президент ваколатларини қуйидаги уч гуруҳга бўлиш мумкин: биринчиси — Президентнинг давлат раҳбари сифатида халқ олдидаги масъулияти. Иккинчиси — ижроия ҳокимияти аппаратини шакллантириш ва кадрлар масаласини ҳал қилиш. Учинчиси — суд ҳокимиятини шакллантиришда иштирок этиш. Бинобарин бу масалаларнинг кўпчилиги қонун чиқарувчи орган билан биргаликда ҳал қилинади.

Ўзбекистон Республикаси Конституциясида демократия ютуқларига таянувчи кучли ва кенг имкониятли ижроия ҳокимиятини тузиш, қонун чиқарувчи ва ижроия ҳокимиятлари муносабатларини мувофиқлаштириш назарда тутилган. Бу билан Президент, Конституциявий комиссиянинг раиси сифатида ўзи учун ҳокимиятни мувофиқлаштириш меъёридан ташқарига чиқадиган ҳеч қандай ҳуқуқ ва имтиёзлар олишга интилгани йўқ. Лойиҳани тайёрлашнинг барча босқичларида Президент қонун чиқарувчи ва суд ҳокимиятига нисбатан ҳамда ижроия органларининг тўла ваколатларини белгилашда ўта сиполик билан иш тутди. Вилоятлар ва Қорақалпоғистон Республикаси фаоллари йиғилишларида лойиҳа муҳокама қилинаётганда бозор муносабатларига ўтиш даври мушкулликлари туфайли Президент Вазирлар Маҳкамасини ҳам бошқариши зарурлиги ҳақидаги таклифлар айтилганда, у бу ишни зиммасига олишга базўр рози бўлди. Чунки унинг гарданига яна бир оғир юк тушаётганди.

Конституциявий комиссия раисининг таклифи билан лойиҳага шахс даҳлсизлиги, айбсизлик презумпцияси, фан, техника ва маданиятни ривожлантиришга давлат ғамхўрлиги, Ўзбекистон Республикаси Олий суди, хўжалик судлари ҳақидаги моддалар киритилди. Чунончи, Олий суд раҳбарияти томонидан берилган Олий Суд ҳақидаги модда лойиҳасини Президентнинг ўзи кучайтирди ва пишиқлади. Олий Кенгаш сессияси арафасидаги Конституциявий комиссиянинг мажлисида Президент томонидан лойиҳага хотин-қизлар ва эркаклар тенг ҳуқуқли эканлиги ҳақидаги қўшимча модда, маданий ёдгорликлар ҳамда оналик ва болалик давлат муҳофазасида бўлажаги ҳақидаги бандлар киритилди.

Конституциянинг бирор бир банди комиссия раиси эътиборидан четда бўлмаганлиги ва ҳар бир қоида ўз-ўзидан ёзилиб қолмаганлигига кўпгина мисоллар келтириш мумкин. Жумладан, 4-моддани олиб кўрайлик. Шу моддадаги «Ўзбекистон Республикаси ўз ҳудудида истиқомат қилувчи барча миллат ва элатларнинг тиллари, урф-одатлари ва анъаналари ҳурмат қилинишини таъминлайди, уларни ривожланиши учун шароит яратади» деган жумлани Президентнинг шахсан ўзи ёзиб қўйди.

Конституциявий комиссия аъзоларидан бири, балки Конституцияга «уларнинг ривожланиши учун шароит яратади» жумласини қўшмасак бўлармиди, чунки бунинг учун республиканинг имконияти етмаслиги мумкин, деган мулоҳазани билдирди. Конституциявий комиссия раиси бу қоидани қатъиян ҳимоя қилди. Миллатнинг қудрати республика ҳудудида яшаётган бошқа миллатларга нисбатан одилона ва софдил муносабатда бўлишдадир, — деди у. — Республикамизда яшаётган миллатлар ва элатларнинг тиллари, урф-одатлари ва анъаналарини қисиб қўйиш қийин эмас. бироқ уларни ривожланиши учун шароит яратиш бениҳоя мушкул. Шу боисдан бу масала билан жиддий ва сидқидилдан шуғулланиш лозим.

И. А. Каримовнинг Ўзбекистон Республикаси Олий Кенгаши ўн биринчи сессиясидаги нутқида шундай сўзлар бор: **«Ўз кучи ва келажагига ишонган халқнинг бағри кенг бўлади.**

Худога минг қатла шукрки, ўзбекларимизнинг бошқа халқларга муносабати ижобийдир. Юртимизда яшаётган бошқа халқ вакилларига одилона қараш, уларга меҳрибонлик қилиш биз учун маънавий бурчга айланган».

Президентнинг айрим тузатишлари баъзиларга оддий таҳрирдек туюлиши мумкин. Ҳақиқатда эса улар жуда муҳим аҳамиятга эга. Жумладан, лойиҳанинг 7-моддасида «Ўзбекистон Республикасида давлат ҳокимияти фақат ...ваколат берилган органлар томонидан амалга оширилади» деган фикр бор эди. Ислом Абдуғаниевич унга қуйидаги қўшимчани киритди: «Ўзбекистон Республикасида давлат ҳокимияти халқ манфаатларини кўзлаб...» у ёғи матн бўйича кетади. Кўринишдан катта тузатишга ўхшамайди, бироқ «халқ манфаатларини кўзлаб», деган жумла қўшилгач, ушбу банд бутунлай бошқача, яъни тўлақонли маъно касб этганлигини англаш қийин эмас.

17-моддада Ўзбекистон Республикаси иттифоқлар тузиши ҳамдўстликларга ва бошқа давлатлараро тузилмаларга кириш ва улардан ажралиб чиқиши мумкин деб ёзилганди. Ислом Абдуғаниевич ушбу жумла олдига «Республика давлатнинг, халқнинг олий манфаатлари, фаровонлиги ва хавфсизлигини таъминлаш мақсадида...» деган сўзларни қўшиб қўйди.

19-модданинг дастлабки нусхасида «Фуқароларнинг Конституция ва қонунларда мустаҳкамлаб қўйилган ҳуқуқ ва эркинликлари судда ҳимоя қилинади» дейилганди. Президент уни қуйидагича ёзишни таклиф этди: «Фуқароларнинг Конституция ва қонунларда мустаҳкамлаб қўйилган ҳуқуқ ва эркинликлари дахлсиздир, улардан суд қарорисиз маҳрум этишга ёки чеклаб қўйишга ҳеч ким ҳақли эмас». 29-моддадаги «Ҳар ким ўзи истаган ахборотни излаш, олиш ва уни тарқатиш ҳуқуқига эга», жумласига Президент «...амалдаги конституциявий тузумга қарши қаратилган ахборот ва қонун билан белгиланган бошқа чеклашлар бундан мустаснодир», деган қўшимча киритди.

Президентнинг ташаббуси билан 35, 37, 47, 53 ва бошқа кўплаб моддалар пухта таҳрирдан чиқарилди. Арбитраж суди хўжалик судига айлантирилди, Олий Мажлис давлатнинг олий органи бўлди.

Лойиҳани тайёрлаш жараёнида Президент ҳокимлигини унинг партияга мансублиги масаласи билан мувофиқлаштириш муаммоси кўндаланг бўлди. Президентнинг вазифаларини бир мунча енгиллаштириш мақсадида лойиҳага Президентлик пайтида унинг сиёсий партияга аъзолигини тўхтатиб туриш қоидаси киритилди. Ўзи ҳикоя қилиб берганидек, Ислом Абдуғаниевич, ўзга мамлакатларга сафарлари чоғида, давлат арбоблари билан суҳбатлашув, учрашув пайтларида қулай фурсатдан фойдаланиб, Конституциявий, шу жумладан, сиёсий партияга аъзолик муаммолари билан қизиқди.

Фарангистоннинг Ўзбекистондаги элчиси Жан Пол Везиан Ўзбекистон Жумҳурияти Президентига қуйидагиларни ёзади: «Жаноб Президент, чоршанба кунги суҳбатимиз чоғида сизга айтганларимни тасдиқлаб, шуни таъкидламоқчиманки, 1958 йилги Конституция матнининг «Республика Президенти» деб номланган II бобида давлат бошлиғининг у ёки бу партияга мансублиги ёки партиядан чиқиш-чиқмаслиги ҳақида ҳеч қандай модда йўқ...».

Ўз-ўзидан маълумки, фаранг ташкилотлари учун Жумҳурият Президенти бирор партиянинг дастурини қабул қилиб туриб ёки унга суяна туриб, партияда масъул, ҳатто фахрли лавозимда бўла олмайди. Президент ҳамма фарангларнинг Президентидир ва табиийки, ўзининг партияга мансублигини кўз-кўз қилмаслиги керак.

ХДП аъзолари Конституция лойиҳасидаги Президентнинг президентлик даврида ҳам партия билан вақтинча алоқасини тўхтатишлиги тўғрисидаги бандни киритмасликни сўрадилар. Партиянинг оддий аъзолари, ХДПнинг туман, шаҳар, вилоят ташкилотларидан, ХДП Марказий Кенгашидан Конституциявий комиссия номига шу мазмундаги хатлар ёғиб кетди. Конституциявий комиссиянинг 1992 йил 7 декабрда бўлиб ўтган сўнгги мажлисида Президент шу масала юзасидан Конституциявий комиссия аъзолари билан маслаҳатлашди. Президентнинг партия аъзолигини тўхтатиш тўғрисидаги қоидани лойиҳадан чиқариб ташлашга қарор қилинди.

Конституциявий комиссия раиси виждон эркинлиги, диний ташкилот ва уюшмалар билан боғлиқ масалаларга катта эътибор берди. Конституциявий комиссия айнан шу моддалар юзасидан жуда кўп хат ва таклифлар олди. Президент уларнинг ҳаммасини ўрганиб чиқди ва натижада янги, янада чуқурроқ ўйланган ва асосланган қоидалар юзага келди. Шуни ҳам айтиш керакки, Конституциявий комиссия раисининг кўрсатмаси билан жадвал тузилиб, унда ҳар қайси модда юзасидан муаллифларнинг таклиф ва мулоҳазалари қабул қилиндими, ёки йўқми, агар қабул қилинмаса, сабаби нима эканлиги ўз аксини топди. Комиссия раиси ушбу таклифларнинг барчаси билан танишиб чиқди.

Ўзбекистон Жумҳурияти Конституцияси лойиҳасининг ишлаб чиқилиши — тарихий аҳамиятга молик воқеа. Ва бу воқеани қадрлайдиганлар шуни билиб қўйишлари керакки, Конституциявий комиссия раиси бутун ишни уюштириб, бош-қош бўлибгина қолмай, уни бевосита яратди. Ундаги ҳар бир қоидани ақл ва юрак измидан ўтказди, обдон равонлаштирди ва мукаммал ҳолга келтирди.

Мустақил давлатимизнинг эълон қилиниши, оёққа туриши ва мустаҳкамланиши Президент фаолияти билан боғлиқдир. Жумҳуриятимиз бошлиғининг фаол ва тўғри ташқи сиёсий фаолияти катта қониқиш уйғотмоқда. Ўзбекистон Жумҳуриятининг бутун жаҳоннинг кенг жамоатчилиги томонидан танилганлигида, аввало давлатимиз раҳбарининг хизматлари беқиёсдир.

Ҳеч иккиланмай, дадил айтиш мумкинки, Конституция лойиҳасининг яратилиши, Президент саъй-ҳаракатлари самарасидир. Конституциявий комиссия раиси раҳбарлиги остида ишлар эканлар комиссия аъзолари ва унинг ишчи гуруҳи Президентнинг ҳуқуқ соҳасидаги юксак ақл-идроки, чуқур билими ва иқтидоридан ғоят ҳайратландилар.

Конституция — қонунлар йиғиндиси эмас, балки яхлит ипга тизилган ягона ғоя, мантиқ билан суғорилган монолит, қимматли ҳужжатдир. Унинг биринчи ижодкори — Асосий Қонунни яратиш устида тиним билмай меҳнат қилган жумҳурият Президенти бўлди. Халқ ва депутатлар унинг лойиҳасини маъқуллашган, Олий Кенгашнинг ўтган сессияси эса уни қабул қилган экан, демак улар ҳужжатнинг қандай яратилганини билишади. Конституция лойиҳаси И. Каримовнинг «Ўзбекистоннинг ўз истиқлол ва тараққиёт йўли» китобида баён этилган ғояларни акс эттиради, мустаҳкамлайди ва ривожлантиради. Китоб ва лойиҳанинг мазмун-моҳияти бирдир.

Шавкат ЎРАЗАЕВ,
Ўзбекистон Республикаси Конституциявий комиссиясининг аъзоси.

ЭШИТМАДИМ ДЕМАНГЛАР

МАТБУОТ ВА АХБОРОТ АГЕНТЛИКЛАРИ ХАБАРЛАРИ АСОСИДА ТАЙЁРЛАНДИ

ЧУНКИ ЎЗИ ҲАМ ПРЕЗИДЕНТ БЎЛДИ-ДА

Кўп ишлари достонга айланган, Аркадий Гайдарнинг невараси — иқтисод фанлари доктори Егор Гайдар Россия ҳукуматини тарк этганини биласиз.

Ельцин уни ўзидан узоқлаштиришни истамай, Президентлик Девонидан бир-иккита лавозим ва ҳатто Анатолий Лукьяновнинг Кремлдаги кабинетига кўчиб ўтишни таклиф этувди. Лекин Егор кўнмади. Ёки Ельциндан ҳафа бўлган, ё уни ҳам Президентлик лавозими мафтун этган. Гап шундаки, у ўтиш даврининг иқтисодий муаммолари билан шуғулланувчи институтга президент этиб сайланди.

ХУДО БИЛАДИ

Тилхат орқали қамоқдан озод қилинган «давлат тўнтарувчиси» Анатолий Лукьянов Егор Гайдар ўтмаган ўша кабинетини яна қўмсадимийўқми, буни худо билади...

Собиқ СССР Олий Кенгашининг собиқ Раиси айни пайтда касалхонада даволанаяпти: қамоқ қадди-бастини букиб ташловди-да. Шуниям таъкидламоқчимизки, Лукьянов «Матросская тишина»да асло тинч ўтирмади: шеърлар, китоб ёзди. Унинг «Ҳаёлотдаги ва ҳаётдаги давлат тўнтаруви» деган асари яқинда чоп қилинади.

21 МИНГЛИК БУЙИНБОҒ

Ҳозир республикалар бошлиқларининг буюмлари, кийимларини ким ошди савдосига чиқариш расмга айланиб бормоқда. Агар илгари нуқул «капиталист бошлиқлар»нинг ашёлари сотилган бўлса, энди «Социалистик» давлатларда ҳам бу иш кенг авж олаяпти.

Ўтган ҳафтада Чехословакиянинг собиқ Президенти Гавелнинг кровати Прагадаги аукционда 21 минг крон (800 доллар)га харид қилинди. Бош вазир Клауснинг галустуги бўлса 17 минг кронга баҳоланди.

«ҚУЙИ» ШУНДАЙ БЎЛСА, АЗОБНИНГ ЎЗИГА ҚАНДАЙ ЧИДАЙ ОЛАРКАН АЁЛ?!

Уфада икки ҳафта бурун ниҳоятда антиқа тажриба ўтказилди ва унда, ожиз аёллар билан эркакларнинг чидами имтиҳон қилинди.

Туғруқхонага ой-куни яқин бир неча аёл эрлари билан келтирилди ва ушбу «оғир» жараён бошлангач, эр-хотинлар ёнма-ён ётқизилди. Эркакларнинг кўпчилиги сал ўтмай қочиб чиқди... «Қуйи» шундай бўлса, «азобнинг» ўзига қандай чидай оларкан-а, аёллар?! Балки жонлари қирқталиги ростдир.

ДАЙДИ ЎҚЛАР

Тўсатдан қаердандир отишма товушлари эшитилди ва йўл четида турган машиналар карвони орасидаги лимузинга бирин-кетин уч-тўрт ўқ келиб «санчилди».

У ... АҚШ Президенти Жорж Бушнинг машинаси эди. Лимузинда ҳайдовчидан бўлак ҳеч ким йўқ эди: Президент рафиқаси билан қаёққадир чиқишганди. Соқчиларнинг таъкидлашича бу — «атайлаб уюштирилган суиқасд бўлмай, машинага уч кўча нарида отилган милтиқларнинг дайди ўқлари «урилган экан».

КОФЕДАН ЧИҚҚАН ОЛМОС

Бераман деса, худо бераверарkan. Ишонмасангиз қуйидагини эшитинг.

Германиянинг Шпельберг шаҳрида яшовчи Хенни Кульбах деган аёл дўкондан кечагина олиб келган донадор кофени майдаламоқчи бўлиб турганида, ичидан бир бўлакча шиша синиғи чиқди. Ва табиийки, у кофе тайёрлаганларни бепарволиклари учун койий кетди.

Шу пайт қўшниси чиқиб нима гаплигини суриштира бошлади. «Мана, кўрдингми!» деб қўлига тутқазди, «топилдиқни» аёл. У эса ушлаб кўрдию, ҳаяжондан титраб кетди... Кейинчалик аниқлашса, ўша шиша 12 каратли олмос экан!

МАМЛАКАТНИНГ ЭНГ БИРИНЧИ ИТИ ВА МУШУГИ

АҚШ олий давраларида ғаройиб анъана бор. Дейлик, мамлакат Президентининг уй ҳайвонлари билан боғлиқ айрим тадбирлари одамни ҳайрон қолдиради.

Хабарингиз борми-йўқми, билмадик, аммо маълумот учун айтиб қўймоқчимиз: Президент Бушнинг Милли лақабли кучуги «Мамлакатнинг энг биринчи ити» деб топилувди (У ҳақда Бушнинг хотини китоб ҳам ёзган). Яқинда президентлик курсисига ўтирадиган Билл Клинтоннинг Сокс лақабли мушуги «АҚШнинг энг биринчи мушуги» деб эълон қилинди...

БОШ ОМОН БЎЛСА.. ҚАЛПОҚ ТОПИЛАР

Қозон шаҳрида қалпоқ ўғирлаш шу даражада авж олиб кетдики, бунақаси татарларнинг етти ухлаб тушларига ҳам кирмаганди.

ШАҲАР ички ишлар бошқармасининг маълумотларига қараганда, ўғрилар ҳар ҳафтада 70—80 кишининг қалпоғини ўмариб кетишаяпти Умуман Татаристонда йилига мингга яқин фуқаро қалпоғидан ажралаётган экан.

Қалпоқ ўғриларининг ружўсига нима сабаб бўлди экан? Дадил айтиш мумкинки, мўйнали кийим-бошларнинг нархи узлуксиз ошиб бораверар экан, қалпоқ ўғрилари ҳам кўпаяверади.

Вилоятларда сессиялар

ТОШКЕНТ

Халқ депутатлари Тошкент вилоят Кенгашининг сессияси бўлди. Анжуман қатнашчилари Ўзбекистон Олий Кенгаши ўн биринчи сессияси якунлари ҳамда вилоят ҳокимлигининг 1993 ва шундан кейинги йиллардаги вазифалари хусусида вилоят ҳокими С. Сайдалиевнинг маърузасини тинглаб муҳокама қилдилар.

Сўзга чиққанлар ички имкониятлардан самарали фойдаланиш ҳисобига қишлоқ хўжалик, айниқса чорвачилик маҳсулотлари етиштиришни кўпайтириш зарурлигига алоҳида эътибор бердилар.

Сессияда Ўзбекистон Республикаси Бош вазири А. Муталов сўзга чиқди.

СУРХОНДАРЁ

Халқ депутатлари Сурхондарё вилоят Кенгашининг сессияси бўлди. Сессияда вилоят ҳокими Ҳ. Бердиев Ўзбекистон Республикаси Олий Кенгашининг ўн биринчи сессияси якунлари ҳамда вилоят ҳокимлигининг 1992 йилдаги иш натижалари ва кейинги йилларга мўлжалланган ҳаракат дастури ҳақида маърузa қилди.

Сессия ишида республика Вазирлар маҳкамаси раисининг ўринбосари Б. Ҳамидов нутқ сўзлади.

ҚАШҚАДАРЁ

Қаршида халқ депутатлари Қашқадарё вилоят кенгашининг сессияси бўлиб ўтди. Унда Ўзбекистон Республикаси Олий Кенгаши ўн биринчи сессиясининг якунлари ҳамда вилоят ҳокимлигининг жорий йилдаги иш натижалари ва кейинги йилларга мўлжалланган ҳаракат дастури тўғрисидаги масала муҳокама этилди. Вилоят ҳокими Т. Ҳидиров шу ҳақда маъруза қилди.

Сессияда Ўзбекистон Республикаси марказий сайлов комиссиясининг раиси Қ. Аҳмедов қатнашди.

(ЎзА).

ВАЗИРНИНГ АЙТГАНИ КЕЛСИН

ЖИЗЗАХ шаҳрида Самарқанд, Сирдарё, Жиззах вилоятлари давлат солиқ органлари ходимларининг минтақавий семинари бўлиб ўтди.

Унда маъруза қилган Ўзбекистон халқ депутати, Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамаси қошидаги Давлат бош солиқ бошқармаси бошлиғи Шамил Гинатаулин Ўзбекистонда янги солиқ тизими тасдиқланганлигини айтди. У бевосита ва билвосита солиқларни баробар олиб боришга йўналтиради. Бевосита солиқлар амалдаги даромадга нисбатан фоизларда ҳисобланади. Билвосита солиқлар корхонанинг молиявий хўжалик фаолияти натижаларига боғлиқ бўлмайди, балки, тўғридан-тўғри истеъмолчида акс этади. Янги солиқ тизилмалари тўла амал қилиши учун бир қанча вақт керак бўлади. Масалан, қўшимча нарх солиғи тўла ишлаши учун Францияга 5 йил, Туркияга 8 йил керак бўлган. Хуллас, солиқ тизимини ишга тушириш учун пухталик, билимдонлик ғоят зарур. Нима бўлганда ҳам булар халқ оммаси ҳаётига салбий таъсир кўрсатмаслиги керак, — деди у.

А. МАМАРАСУЛОВ,
«Халқ сўзи» мухбири.

ЮРТГА ФИДОЙИЛАР КЕРАК

ҚАДИМИЙ ШАРҚ дунёга улкан даҳоларни етказиб бергани маълум. Шарқ илму урфон ўчоғи бўлгани ҳолда, биз ҳануз Ғарбга сажда қиламиз. Рости, ҳозир Ғарб кўп жиҳатдан Шарқдан ўзиб кетган. Шарқ тўрт баҳри муҳитга ёруғлик инъом этавердию, баъзан ўзи шу ёғдудан бебаҳра қолаверади.

Эсингиздами, 70-йилларнинг охирларида каратэ ишқибозлари кўпайиб кетганди. Бундан Шўро ҳукумати ташвишга тушиб, каратэни ғарб пропагандасининг таъсирига йўйди. Ва каратэ машғулотларини олиб бориш қонун билан таъқиқлаб қўйилди. Ҳолбуки, ўша пайтлари Европа, Америка қитъаларида каратэ бўйича жаҳон чемпионатлари ўтказилаётган эди.

Орадан кўп йиллар ўтиб, собиқ Шўро давлати ҳам каратэнинг чинакам спорт тури эканлигини англаб етди. Бироқ кеч бўлган эди. Буюк иттифоқ миллий давлатларга бўлиниб кетди. Спорт азалдан чегара билмайди. У ҳар қандай сиёсатдан юқори туради. Ҳожимуқон шуҳрати бутун Европани ҳайратга солган пайтда ҳали социализм пойдевори қўйилмаганди. Кореяда туғилган япон Масутацу Ояма урушдан кейин Япония шуҳратини шу қадар кўтардики, дунё ҳамон бу «қуёш шаҳри»га ҳавас билан қарамоқда.

1948 йили Ояма тоғлар орасида ёлғиз яшаш учун жўнаб кетади. У бу ерда якка ҳолда машқлар ўтказади. Йиртқич ҳайвонлар билан олишади. У шу қадар чиниқадики, болтасиз, қўли билан ўтин ёра бошлайди. Айнан монастрда Киокушинкайни яратиш ғояси туғилади. Орадан уч йил ўтиб, ўз услубини тарғиб қилишга киришади. Дунё Ояманнинг услубларини ҳайрат ва ҳаяжон билан кузата бошлайди. Эндиликда у кашф этган Киокушинкай ўйини Ўзбекистон бўйича кенг тарқалмоқда. Биз учун муҳим томони шундаки, вилоятимизда ҳам Киокушинкай ихлосмандлари талайгина экан. Шаҳар кенгаши депутати Ҳасан Назаров қарийб тўрт йилдан бери Киокушинкай каратэ-до билан шуғулланиб келаётганидан биз яқинда хабардор бўлдик. Унинг бевосита ташаббуси билан шу йилнинг май ойида Навоий вилоятида республика Киокушинкай каратэ-до федерациясининг таъсис қурултойи бўлиб ўтди. Бу воқеадан бировлар хабар топди, биров бехабар қолди. Тошкент, Андижон, Самарқанд ва Навоий вилоятларининг вакиллари иштирок этишиб, Ўктам Муродовни федерация президенти этиб сайладилар.

Айни пайтда Навоийда мана шу федерациянинг бир тармоғи фаолият кўрсатмоқда. Шу кунларда Ҳасан Назаров Навоий шаҳридаги 2-ўрта мактаб спорт залида Киокушинкай каратэ-до бўйича машқлар олиб бормоқда. Машғулотлар кичик ва катта ёшдагиларга бўлинган ҳолда ўтказилаётир. Кичик гуруҳда 8—15 ёшгача бўлган 62 нафар, катта гуруҳда эса 58 киши иштирок этмоқда. Машғулотлар жараёни ҳақида ёритишнинг мавриди келар. Лекин кўнгилни кўтарувчи юпанч бор. Машғулотларга қатнашувчилар ўз қасамёдига эга. Улар эртага кўча безори бўлмайдилар. Аксинча, безориликка, муштумзўрликка қарши курашадилар. Улар қасамёдларига ҳамиша содиқ қолишга сўз беришган. Бу уларнинг кашшофлик касали эмас. Социализм поездлари кетиб бўлди. Шоир айтмоқчи, энди юртга фидойилар керак.

М. МАРДИЕВ,
«Халқ сўзи» мухбири.

Нодира Жумаева Шофиркон гилам тўқиш фабрикасининг илғор ишчиларидан бири. У белгиланган топшириқни доим ошириб бажаради. Унинг тиккан кийимлари кўпчиликка манзур бўлаяпти.

СУРАТДА: тикувчи Н. Жумаева иш устида.

К. КАРИМОВ олган сурат.

Ойнаи жаҳонда кўринг

Душанба, 28. XII

● ЎзТВ I

7.00 «Ўзбекистон» ахбороти.
7.30 «Тошкент. Эски шаҳар лавҳалари». Телефильм.
7.50 «Оловиддиннинг сеҳрли чироғи». Бадиий фильм.
9.10 «Ёшлик» студияси кўрсатади. «Истеъдодларни излаймиз».

* * *

18.00 Янгиликлар.
18.10 «Акаиро». Мультфильм.
18.30 Болалар учун. «Кичкинтой»га хат келди».
19.00 «Ўзбекистон» ахбороти (рус тилида).
19.20 Илҳом Иброҳимов куйлайди.
19.50 Ўзбекистон халқ шоири Қуддус Муҳаммадий ижодхонасида.
20.30 «Ўзбекистон» ахбороти.
20.55 Тижорат хабарлари.
21.00 «Шаҳар бедарвоза эмас».
21.40 «Уорлднет» телекомпаниясининг янгиликлари (АҚШ).
22.10 «Ғаройиб бола». Бадиий фильм.
23.40 Эртанги кўрсатувлар тартиби.

● ЎзТВ II

«ТОШКЕНТ» СТУДИЯСИ КЎРСАТАДИ

18.30 «Ассалому алайкум».
19.30 Болалар учун. «Совға».
20.00 «Лаҳза». Хабарлар.
20.10 «Билиб қўйган яхши».
20.25 «Лаҳза». Хабарлар.
20.35 «Сиздан угина, биздан бугина». Бадиий фильм.

● «ОРБИТА IV»

5.55, 15.20, 18.20, 21.20— Кўрсатувлар тартиби.
6.00 «Якунлар».
6.45 «Тонг».
9.00 Янгиликлар.
9.20 Халқ куйлари.
9.35 «Тинглаб, томоша қилинг...».
9.55 Қадимий сахий эртаклар. «Қора жодугарнинг совғаси».
11.10 «Янги авлод танлайди».
12.00 Янгиликлар.
12.20 «Субҳидам лаҳзаларининг белгиси».

* * *

15.00 Янгиликлар (сурдо таржимаси билан).
15.25 «Телемикст».
15.55 «Ён дафтар».
16.00 «Билмасвойнинг саргузаштлари». Кўп серияли мультфильм. 1—4-сериялар.
17.05 «Стартинэйджер».
17.50 «Технодром».
18.00 Янгиликлар (сурдо таржимаси билан).
18.25 «Иқболи кулганда».
19.05 Давлатлараро «Останкино» телеканали таништиради.
19.25 «Гол».
19.55 «Бувижонларимиз нималардан кулишган!». Юмор антологияси.
20.40 Хайрли тун, кичкинтойлар!
20.55 Эълонлар.
21.00 Янгиликлар.
21.25 «Спорт уик-энди».
21.40 «Турмуш икир-чикирлари». Бадиий телесериал премьераси. 13-серия.
22.10 «Янги студия» таништиради: «Матбуот клуби». Танаффус пайтида (24.00) — Янгиликлар.

● «ДУБЛЬ IV»

РОССИЯ ТЕЛЕВИДЕНИЕСИ

8.00 Хабарлар.
8.20 Ишбилармон кишилар даври.
8.50 «Рост» студияси. «Мусиқий саргузаштлар».
9.15 «Интеркук-шоу». Қўғирчоқ ўйинлари кўрсатилади.
10.20 Маза, таътиллар. «Пан Кляксанинг саёҳати». Бадиий фильм. 1-серия.
11.40 «Параллеллар».
11.55 «ТИНКО» Савдо уйи.
12.00 Мульти-пульти.
12.10 Кундузги сеанс. «Петербург билан хайрлашув». Бадиий фильм.
13.45 «Деҳқонларга тааллуқли масала».

* * *

15.55 Россияда бизнес.
16.25 «Рост» студияси. «Эски тегирмон». 1-кўрсатув.
16.55 Янгиликлар.
17.10 Трансросэфир. «Кавказ-ревю».
17.55 Эълонлар.
18.00 Хабарлар.
18.20 Эълонлар.
18.25 Ногиронлар ижодиёти I Бутунроссия фестивали.
18.55 Маза, таътиллар. «Моцарт» операцияси». Кўп серияли бадиий телефильм (Франция). 1-серия.

*

19.25—22.50

ТУРКИЯ ТЕЛЕВИДЕНИЕСИ

*

РОССИЯ ТЕЛЕВИДЕНИЕСИ

22.50 Душанба куни детектив. «Иможен». Кўп серияли бадиий телефильм премьераси (Франция). 1-серия.

Сешанба, 29. XII

● ЎзТВ I

7.00 «Ўзбекистон» ахбороти.
7.25 «Вулқонлар диёри». Телефильм.
7.55 Болалар учун фильм. «Эл ардоқлаган артист».
9.15 Ўсмирлар учун. «Ўйла! Изла! Топ!».

* * *

18.00 Янгиликлар.
18.10 «Декабрь», «Беленел ва Меленел Янги йил кутади». Мультфильмлар.
18.25 «Нега қиш бўлади?». Фильм-концерт.
18.55 «Спортлото».
19.00 «Ўзбекистон» ахбороти (рус тилида).
19.20 Ўзбек куйларидан концерт.
19.50 «Чотқол чўққилари». Телефильм.
20.00 «Хайр, Олимпиада йили». Спорт кўрсатуви.
20.30 «Ўзбекистон» ахбороти.
20.55 Тижорат хабарлари.
21.00 «Ўзбекистон жаҳонга юз тутмоқда».
21.20 «Сиз кутган дақиқалар». Ўзбекистон халқ артисти Тўйчи Орипов.
22.20 «Уорлднет» телекомпаниясининг янгиликлари (АҚШ).
22.50 «Шаҳар таронаси». Бадиий фильм.
00.25 Эртанги кўрсатувлар тартиби.

● ЎзТВ II

«ТОШКЕНТ» СТУДИЯСИ КЎРСАТАДИ

18.30 «Ёнғиндан эҳтиёт бўлинг».
19.00 «Шарқ лирикаси».
19.20 «Суперспорт».
20.05 «Кутилмаган ташриф».
20.45 Эълонлар. «Кинонигоҳ».

● «ОРБИТА IV»

5.55, 15.20, 18.20, 00.35 —Кўрсатувлар тартиби.
6.00 Янгиликлар.
6.35 Эрталабки гимнастика.
6.45 «Тонг».
9.00 Янгиликлар.
9.20 «Эспаньола» ансамбли чалади.
9.35 «Гол».
10.05 Қадимий сахий эртаклар. «Питер Пэн». 1-серия.
11.25 «Турмуш икир-чикирлари». Бадиий телесериал. 13-серия.
12.00 Янгиликлар.

Кундузги киноэкспресс

12.20 «Д'Артаньян ва уч мушкетёр». Уч серияли телевизион бадиий фильм. 1-серия.
13.45 «Мушук Леопольд тушида ва ўнгида». Мультфильм.
13.55 «Фаворит». Телевизион бадиий фильм. 1-серия.

*

15.00 Янгиликлар (сурдо таржимаси билан).
15.25 «Ишбилармон кишилар хабарномаси».
15.40 «Ён дафтар».
15.45 Д. Шостакович. Фортепиано ва оркестр ижроси учун 1-концерт.
16.10 «Билмасвойнинг саргузаштлари». Кўп серияли мультфильм. 5—7-сериялар.
17.05 «Рождество мусиқий эртаги».
17.50 «Мушук Леопольднинг ёзи». Мультфильм.
18.00 Янгиликлар (сурдо таржимаси билан).
18.25 Давлатлараро «Останкино» телеканали «Қалбинг ҳарорати» кўрсатувини таништиради (Минск).
18.55 «Қанотли, паҳмоқ ва мойли...». Мультфильм премьераси.
19.05 «Эдемга қайтиш». Кўп серияли телевизион бадиий фильм премьераси (Австралия).
19.55 «Мавзу».
20.40 Хайрли тун, кичкинтойлар!
20.55 Эълонлар.
21.00 Янгиликлар.
21.20 «Кинопанорама»нинг байрам сони. Кўрсатувнинг 30-йиллигига бағишланади.
23.20 «Шеърият альбоми». А. Вознесенский.
23.40 Тула Давлат хорининг концерти.
24.00 Янгиликлар.
00.40 Журналистлар текшируви.

● «ДУБЛЬ IV»

РОССИЯ ТЕЛЕВИДЕНИЕСИ

8.00 Хабарлар.
8.20 Ишбилармон кишилар даври.
8.50 Ретро. Л. Миров ва М. Новицский.
9.30 Ишдан бўш пайтингизда. «Қўлинг бер, дўстим».
9.45 «Ғап-гаштакларни қўмсаб».
10.15 Маза, таътиллар. «Пан Кляксанинг саёҳати». Бадиий фильм. 2-серия.
11.35 Танаффус. «Яблоко» гуруҳи.
11.40 Кундузги сеанс. «Иможен». Кўп серияли бадиий телефильм. 1-серия.
13.10 «ТИНКО» Савдо уйи.
13.15 «Деҳқонларга тааллуқли масала».

* * *

15.55 «Телебиржа». Янги йил олди сони.
16.25 «Тану жоним». 3-кўрсатув.
16.55 Янгиликлар.
17.10 Трансросэфир. «Аҳволлар қандай, Уфа?».
17.55 Эълонлар.
18.00 Хабарлар.
18.20 Эълонлар.
18.25 Маза, таътиллар. «Моцарт» операцияси». Кўп серияли бадиий телефильм премьераси. 2-серия.

*

18.55—22.00

ТУРКИЯ ТЕЛЕВИДЕНИЕСИ

*

РОССИЯ ТЕЛЕВИДЕНИЕСИ

22.00 Хабарлар.
22.25 «Қора хўроз йили».
23.20 «Афсунгар қиш».
00.05 «Арт-обстрел».

Чоршанба, 30. XII

Бугун Тошкент шаҳрида Ўзбекистон Республикаси ички ютуқлар заёми тиражи ўйналади. Заём эгаларига омад тилаймиз.

*

● ЎзТВ I

7.00 «Ўзбекистон» ахбороти.
7.25 «Бухороча эртак». Фильм-концерт.
8.00 «Качал полвон». Республика қўғирчоқ театрининг спектакли.
9.00 «Замин қалбига қулоқ тут». Телефильм.
9.30 «Заём-92». Тошкент шаҳридан репортаж.
10.30 «Мафтунингман». Бадиий фильм.
11.50 «Нафосат гулдастаси». Фильм-концерт.
12.30 Телефильм.
13.00 «Заём-92». Тошкент шаҳридан репортаж.

* * *

17.00 «Заём-92». Репортаж.
18.00 Янгиликлар.
18.10 «Қор бола». Мультфильм.
18.30 Болалар учун. «Эртаклар — яхшиликка етаклар».
19.00 «Ўзбекистон» ахбороти (рус тилида).
19.20 «Оламга саёҳат». Кинокўрсатув.
20.00 Лирик концерт.
20.30 «Ўзбекистон» ахбороти.
20.55 Тижорат хабарлари.
21.00 «Маҳаллада дув-дув гап». Бадиий фильм.
22.20 «Уорлднет» телекомпаниясининг янгиликлари (АҚШ).
22.50 «Заём-92» тиражининг якунлари. «Омад» кўрсатуви.
23.50 Эртанги кўрсатувлар тартиби.

● ЎзТВ II

«ТОШКЕНТ» СТУДИЯСИ КЎРСАТАДИ

18.30 «Уолт Дисней таништиради...». Мультфильмлар тўплами.
19.20 «Рақслар, рақслар, рақслар».
20.20 «Олимпиада одиссеяси».
21.20 Халқ депутатлари Тошкент шаҳар Кенгаши сессиясида.

● «ОРБИТА IV»

5.55, 15.20, 18.20, 21.20, 00.35 — Кўрсатувлар тартиби.
6.00 Янгиликлар.
6.35 Эрталабки гимнастика.
6.45 «Тонг».
9.00 Янгиликлар.
9.20 В.-А. Моцарт. 15-симфония.
9.35 Қадимий сахий эртаклар. «Питер Пэн». 2-серия.
10.45 «Нима! Қаерда! Қачон!».
12.00 Янгиликлар.

Кундузги киноэкспресс

12.20 «Д'Артаньян ва уч мушкетёр». Уч серияли телевизион бадиий фильм. 2-серия.
13.55 «Фаворит». Телевизион бадиий фильм. 2-серия.

*

15.00 Янгиликлар (сурдо таржимаси билан).
15.25 «Телемикст».
16.10 «Ён дафтар».
16.15 «Билмасвойнинг саргузаштлари». Кўп серияли мультфильм. 8—10-сериялар.
17.10 «Қизлар орасидаги сир».
17.50 «Матбуот-экспресс».
18.00 Янгиликлар (сурдо таржимаси билан).
18.25 Давлатлараро «Останкино» телеканали таништиради.
18.50 «Миниатюра». Мусиқий кўрсатув.
19.05 «Эдемга қайтиш». Кўп серияли телевизион бадиий фильм премьераси.
19.55 «Тасвирдаги сурат». Е. Леонов.
20.40 Хайрли тун, кичкинтойлар!
20.55 Эълонлар.
21.00 Янгиликлар.
21.25 «Катта Янги йил оқшоми». Телевизион бадиий фильм.
22.35 Д. Хворостовский опералардан ариялар ижро этади.
23.25 «Хайр, фалсафа». Б. Пастернак ҳақида телефильм премьераси («Экран» Германиянинг «Рургаз аг» компанияси ҳамкорлигида суратга олган).
24.00 Янгиликлар.
00.40 «50х50» программасининг Янги йил дискотекаси.

● «ДУБЛЬ IV»

РОССИЯ ТЕЛЕВИДЕНИЕСИ

8.00 Хабарлар.
8.20 Эълонлар.
8.25 Ишбилармон кишилар даври.
8.55 «Асил ҳолича».
9.50 «Параллеллар». Тонгги концерт.
10.05 Маза, таътиллар. «Муз набира». Бадиий фильм.
11.15 «Арт-обстрел».
12.15 Кундузги сеанс. «Санта-Барбара». Кўп серияли бадиий телефильм. 114-серия.
13.05 Ишдан бўш пайтингизда. «Хонаки клуб».
13.20 «Абзац».
13.50 «ТИНКО» Савдо уйи.
13.55 «Деҳқонларга тааллуқли масала». Янги йил сони.

* * *

15.55 «Бизнес: янги номлар».
16.10 «Рост» студияси. «Хит кундалик».
16.40 Янгиликлар.
16.55 Трансросэфир. «Узоқ Шарқ».
17.40 Парламент хабарномаси.
17.55 Эълонлар.
18.00 Хабарлар.
18.20 Эълонлар.
18.25 Христианлар учун кўрсатув.
18.55 Маза, таътиллар. «Моцарт» операцияси». Кўп серияли бадиий телефильм премьераси. 3-серия.

*

19.25—22.00

ТУРКИЯ ТЕЛЕВИДЕНИЕСИ

*

РОССИЯ ТЕЛЕВИДЕНИЕСИ

22.00 Хабарлар.
22.25 «Шарман-шоу». 2-қисм.
23.40 Спорт кўрсатуви.
23.45 «Вариацияли мавзу».
00.15 «Тверскойдаги қаҳвахона» таништирилади.
00.35 «Джаз-филармонист-холл». Биг-бенд (Швеция).

Пайшанба, 31. XII

● ЎзТВ I

7.00 «Ўзбекистон» ахбороти.
7.25 Санъат оламида. «Дунё кезган либослар».
8.10 «Янги йил эшик қоқмоқда». Кинопрограмма.
9.10 «Цирк! Цирк! Цирк!».
9.55 Болалар учун фильм. «Қор маликаси».
11.20 «Томоша». Фильм-концерт.

* * *

18.00 Янгиликлар.
18.10 «Баджаҳл Бамбр», «Лизюков кўчасида яшовчи мушукча». Мультфильмлар.
18.30 Болалар учун. «Арча қўшиғи».
19.00 «Ўзбекистон» ахбороти (рус тилида).
19.20 «Халқ куйларини қалбингда асра». Фильм-концерт.
19.50 «Аския». Телефильм премьераси.
20.30 «Йилнома».
21.10 «Мустақиллик муборак!». Ҳужжатли фильм премьераси.
22.00 «Янги йилингиз қутлуғ бўлсин!». Мусиқий байрам кўрсатуви. 1-қисм.
23.50 Янги йил қутлови.
00.05 Янги йилингиз қутлуғ бўлсин! Мусиқий байрам кўрсатуви. 2-қисм. Кўрсатув тугагач — ҳинд бадиий фильми. 1—2-сериялар.

● ЎзТВ II

«ТОШКЕНТ» СТУДИЯСИ КЎРСАТАДИ

18.30 «Шарқ калейдоскопи».
19.10 Болалар учун. «Табассум».
19.55 «Пўльс». Хабарлар.
20.10 «Спринт».
20.30 «Йилнома».
21.10 «Бу оқшомда».
22.50 «Эсдалик учун дастхат».
23.50 Янги йил қутлови.
00.05 Эълонлар. «Кинонигоҳ».

● «ОРБИТА IV»

5.55, 15.20, 18.20, 21.20 —Кўрсатувлар тартиби.
6.00 Янгиликлар.
6.35 Эрталабки гимнастика.
6.45 «Тонг».
9.00 Янгиликлар.
9.20 «Эпизодлар». Концерт.
9.40 «Кидди-Видди».
9.55 Қадимий сахий эртаклар. «Ўн икки ой». 1-серия.
11.10 «Саёҳатчилар клуби» (сурдо таржимаси билан).
12.00 Янгиликлар (сурдо таржимаси билан).

Кундузги киноэкспресс

12.25 «Д' Артаньян ва уч мушкетёр». Уч серияли телевизион бадиий фильм. 3-серия.
13.35 Хоккей. Европа чемпионлари кубоги. Финал. 3-давр. Германиядан кўрсатилади.
14.15 «Тақдир ҳазили ёки Қушдек енгил бўлинг». Телевизион бадиий фильм. 1 ва 2-сериялар.
17.20 «...16 ёшгача ва ундан катталар».
18.00 Янгиликлар (сурдо таржимаси билан).
18.25 «Матбуот-экспресс».
18.35 «Эфирда мусиқа». Янги йил сони.
19.50 «Эдемга қайтиш». Кўп серияли телевизион бадиий фильм премьераси.
20.40 Хайрли тун, кичкинтойлар!
20.55 Эълонлар.
21.00 Янгиликлар.
21.25 «Ҳеч нарса ҳақида репортаж».
21.40 «Мусиқий жилолар».
22.10 М. Задорнов. «Билсангиз ҳазил...».
23.20 «Янги йил кечаси-93».
03.50 «Таъбирнома».

● «ДУБЛЬ IV»

РОССИЯ ТЕЛЕВИДЕНИЕСИ

8.00 Хабарлар.
8.20 Ишбилармон кишилар даври.
8.50 «Гуффи-Геймз».
9.40 «Рост» студияси. «Бефойда сабоқлар».
10.10 Ретро. «Композитор И. Дунаевский: ҳаёти, қўшиқлари, тақдири».
11.10 «Янги йил дайжести-92».
11.55 Кундузги сеанс. «Нейлон арча». Бадиий фильм.
13.10 И. Корнелюк куйлайди.
13.50 «ТИНКО» Савдо уйи.
13.55 «Альбуцид». Янги йил томошалари.
14.50 Санъат майдони. «Мангу классика».
15.40 «Оқ қарға».
16.30 Уз ишининг усталари. «Мен бахтли инсонман».
17.30 Маза, таътиллар. «Моцарт» операцияси». Кўп серияли бадиий телефильм премьераси. 4-серия.

*

18.00—22.30

ТУРКИЯ ТЕЛЕВИДЕНИЕСИ

*

РОССИЯ ТЕЛЕВИДЕНИЕСИ

22.30 Телеэкранда премьера. «Олма». Бадиий фильм. (АҚШ).
24.00 Янги йилингиз билан!
00.05 «Маски-шоу».
00.35 Рақс марафони.
01.20 «Экзотика».
02.20 Кўзбоғловчилар клуби.
02.50 Катталар учун мультфильмлар.
03.10 «Джентльмен-шоу».
03.20 Тунги детектив. «Улимнинг қизил ниқоби». Бадиий фильм (АҚШ).

ЯНГИ ЙИЛИНГИЗ МУБОРАК БЎЛСИН!

Жума, 1. I

● ЎзТВ I

8.00 «Йилнома».
8.40 «Қиш манзаралари». Кинопрограмма.
9.10 Ойнаи жаҳонда биринчи марта. «Кулоя ва хурмача». Бадиий фильм.
10.30 «Эстрада калейдоскопи».
11.30 «Нақшингиз хумориман».
12.10 «Дўстлик» студияси кўрсатади. «Янги йил тилаклари».

* * *

18.00 «Мультипанорама».
19.00 «Ўзбекистон» ахбороти (рус тилида).
19.20 «Билдирсой». Телефильм.
19.30 Телевизион миниатюралар театри.
20.30 «Ўзбекистон» ахбороти.
21.00 «Марҳабо, Янги йил!». Мусиқий кўрсатув.
22.45 «Суюнчи». Бадиий фильм.
24.00 Эртанги кўрсатувлар тартиби.

● ЎзТВ II

17.00 АШГАБАТ КЎРСАТАДИ.

● «ОРБИТА IV»

8.30, 00.35 — Кўрсатувлар тартиби.
8.35 «Мистер Крюгер ва рождество». Қиш эртаги.
9.05 «Пингвинча». Мультфильм.
9.15 «Циркни ҳамма севади». Екатеринбургдан кўрсатилади.
10.00 Қадимий сахий эртаклар. «Ўн икки ой». 2-серия.
11.20 «Золушка ҳузурида зиёфатда».
12.30 «Омад».
13.10 «Иягариялари».
13.50 Хотирамизда қолган фильмлар. «Қизлар» («Мосфильм», 1962 й.).
15.30 «Росомаха ва тулки». Мультфильм.
15.40 «Матбуот-экспресс».
15.55 «Мушкетёрлар орадан йигирма йил ўтгач». Тўрт серияли телевизион бадиий фильм премьераси. 1-серия (Одесса киностудияси).
17.00 «Ҳайвонот оламида».
17.35 «Бир боқишда муҳаббат». Халқаро сони.
18.10 «Лямзи-тири-бонди — ёвуз сеҳргар». Мультфильм.
18.20 «Мария Миронова: кеча, бугун ва эртага».
19.10 «Мўъжизалар майдони».
20.40 Хайрли тун, кичкинтойлар!
20.55 Эълонлар.
21.00 Янгиликлар.
21.20 «Останкино хит-паради».
23.40 «Қачонлардир — узоқ ўтмишда...». Катталар учун мультфильм.
24.00 Янгиликлар.
00.40 «ВИД» таништиради.
01.10 «Энеида». Катталар учун мультфильм премьераси.

● «ДУБЛЬ IV»

РОССИЯ ТЕЛЕВИДЕНИЕСИ

8.00 Хабарлар.
8.20 Эълонлар.
8.25 Россия телевизион театри. «Сеҳрли узук». Рязань қўғирчоқ театри фильм-спектакли.
9.15 «Ретро-шлягер». Янги йил сони.
9.50 «Нептун байрами». Бадиий фильм.
10.35 «Аёллар астрологияси ёки майор Пронинни ким отди?».
11.20 «Мисс Америка-92». Атлантик-Ситидан олиб кўрсатилади.
12.50 Телеэкранда премьера. «Қора шаҳзода Аджуба». Бадиий фильм (СССР—Ҳиндистон). 1-серия.
14.00 «Қора шаҳзода Аджуба». Бадиий фильм. 2-серия.
15.05 Балет-видео. А. Адан. «Жизель». Солистка Н. Макарова (ЖАРдан кўрсатилади).
16.40 «Фарс-мажор».
17.10 Мульти-пульти.
17.30 «Фольклор».
17.55 Эълонлар.
18.00 Хабарлар.
18.20 Эълонлар.
18.25 Маза, таътиллар. «Моцарт» операцияси». Кўп серияли бадиий телефильм премьераси. 5-серия.

*

18.55—21.10

ТУРКИЯ ТЕЛЕВИДЕНИЕСИ

*

РОССИЯ ТЕЛЕВИДЕНИЕСИ

21.10 Жума кунлари Уолт Дисней. «Рождество юлдузи». Бадиий фильм. 2-серия.
22.00 Хабарлар.
22.20 Эълонлар.
22.25 «К-2» таништиради: «Алвидо, СССР». Ҳужжатли фильм.
23.30 «Осойишта уй». Кўрсатувни С. Шолохов олиб боради.
00.15 Эълонлар.
00.20 Б. Брунов таваллудининг 70 йиллигига бағишланган кўрсатув.

Шанба, 2. I

● ЎзТВ I

7.00 «Ассалому алайкум».

*

8.00 «Мио, болагинам Мио». Бадиий фильм.
9.35 «Ўзбекистон спорти».
10.05 «Қўнғир айиқ ҳақида». Телефильм.
10.30 «Мукаррама опа ва 40 гўзал». Фильм-концерт.
11.20 «Ёрилтош». Болалар учун кўрсатув.
11.50 «Ёшлик» студияси кўрсатади. «Ўн саккизга кирмаган ким бор!».

* * *

17.55 Кўрсатувлар тартиби.
18.00 «Ялқов», «Шалпангқулоқ», «Кучукча ва эски шиппак». Мультфильмлар.
18.30 Ўсмирлар учун. «Тенгдошлар».
19.00 «Ўзбекистон» ахбороти (рус тилида).
19.20 «Аралаш». Ҳажвий киножурнал.
19.30 «Янграсин шўх яллалар». Мусиқий кўрсатув.
20.30 «Туркистон» ахбороти.
21.00 «Марду майдон». Бизнес-шоу. Бухоро.
22.10 «Келинлар қўзғолони». Бадиий фильм.
23.25 Эртанги кўрсатувлар тартиби.

● ЎзТВ II

БИШКЕК КЎРСАТАДИ

16.05 «Мульти-шоу».
16.45 «Ўтиб бораётган йилнинг охирги туни». Бадиий фильм.
18.00 Концерт.
19.00 Хабарлар.
19.20 «Заманибиздин залкар актёри». Қирғизистон Республикасининг халқ артисти Советбек Жумадилов — 60 ёшда.
21.00 Хабарлар.
21.20 «Заманибиздин залкар актёри». Қирғизистон Республикасининг халқ артисти Советбек Жумадилов — 60 ёшда (давоми).

● «ОРБИТА IV»

7.40, 21.20, 00.25 — Кўрсатувлар тартиби.
7.45 Эрталабки гимнастика.
7.55 Янгиликлар.
8.30 «Спорт-имконият».
9.00 «Марафон-15» — кичкинтойларга».
9.25 Экологик шарҳ.
9.40 «Марказ».
10.10 «Мусиқий сайл».
10.30 «Иш».
11.00 «Бумеранг».
11.30 «Шанба куни дастхат».
12.00 «АБВГД—ЛТД» телесериали премьераси. 11-серия.
12.30 «Венадан Янги йил табриги».
14.50 «Технодром».
15.00 Янгиликлар.
15.20 «Мушкетёрлар орадан йигирма йил ўтгач». Тўрт серияли телевизион бадиий фильм премьераси. 2-серия.
16.35 «Ультра-си».
17.35 «Қизил квадрат».
18.15 «Коламбия пикчерс» таништиради. «Оливер». Бадиий фильм (АҚШ).
20.40 Хайрли тун, кичкинтойлар!
20.55 Эълонлар.
21.00 Янгиликлар.
21.25 «Қувноқлар ва топқирлар клубида Янги йил кечаси».
23.25 «Эфирда мусиқа».
24.00 Янгиликлар.
00.40 «Хит-топ-шоу 50х50».

● «ДУБЛЬ IV»

8.00 Хабарлар.
8.20 «Гувоҳлар ҳузурида якка-якка». Лора Квинт.
8.55 Мульти-пульти.
9.20 «Оилавий учрашувлар».
10.15 «Тёзки-шоу».
11.00 «Ҳали англанмаган коинот».
12.00 Кундузги сеанс. «Жаҳонгашталик эртаги». Бадиий фильм.
13.40 «Фаришталар хори».
14.00 «Бурда моден» тавсия этади».
14.30 «Доразмон». Мультфильм премьераси. 16-серия.

*

14.45—17.25

ЎЗБЕКИСТОН ТЕЛЕВИДЕНИЕСИНИНГ «ДЎСТЛИК» ВИДЕОКАНАЛИ

1. «Дўстлик» студиясининг меҳмони — Ўзбекистон Республикаси қуролли кучларининг ашула ва рақс ансамбли.
2. «Тошкент — дўстлик шаҳри».
3. «Бизнинг мирас» (татар тилида).
4. «Умид» (уйғур тилида).
5. «Ижод бўсағасида».

*

РОССИЯ ТЕЛЕВИДЕНИЕСИ

17.25 Маза, таътиллар. «Моцарт» операцияси». Кўп серияли бадиий телефильм премьераси. 6-серия.
17.55 Эълонлар.
18.00 Хабарлар.
18.20 Мульти-пульти.
18.30 Янги йил пироги.
18.40 Телеэкранда премьера «Мадо, талаб қилиб олгунча». Бадиий фильм (Франция—Россия).

*

20.25—00.25

ТУРКИЯ ТЕЛЕВИДЕНИЕСИ

*

РОССИЯ ТЕЛЕВИДЕНИЕСИ

00.25 Тунги сеанс. «Бўрибосар». Бадиий фильм.

Якшанба, 3. I

● ЎзТВ I

7.00 «Тандир, арча, олов». Телефильм.
7.15 «Ер ва диёр тароналари».

*

8.00 «Туркистон» ахбороти.
8.30 Болалар учун фильм. «Нозик-ниҳол малика».
9.55 «Қизил Яримой шуъласи».
10.25 «Ёднома». Холиёр Дамиков.
10.45 «Эл хизматида».
11.15 «Тошкент» студияси кўрсатади. «Ўзингни эр билсанг...».
12.00 «Инсон ва замин».

Тижорат канали:

13.00 «Ялламанинг 60 баҳори». Чиноз ноҳияси Й. Охунбобоев номли жамоа хўжалиги ҳақида.
13.45 «Сарҳисоб». А. Навоий номли жамоа хўжалиги иш тажрибасидан.

* * *

17.55 Кўрсатувлар тартиби.
18.00 «Кичкинтой» студияси кўрсатади.
19.00 «Ўзбекистон» ахбороти (рус тилида).
19.20 «Мозийга қайтиб». Абдулла Қодирий таваллудининг 100 йиллиги олдидан.
20.00 Ўзбекистон халқ артисти Камолиддин Раҳимов куйлайди.
20.30 «Ўзбекистон» ахбороти.
21.00 «Наштар» — меҳмонимиз.
21.40 «Тоҳир ва Зуҳра». Бадиий фильм.
23.20 Эртанги кўрсатувлар тартиби.

● ЎзТВ II

БИШКЕК КЎРСАТАДИ

17.35 «Кузька учун уй», «Спорт». Мультфильмлар.
18.00 Телетомошабинларнинг талабларига биноан концерт.
19.00 Хабарлар.
19.20 «Канизак Изаура». Кўп серияли бадиий телефильм. 10-серия (рус тилида).
20.20 «Ала-Тоо шани». Республика фольклор-этнографик ансамблларининг кўрик-танлови. Якунловчи концерт.

● «ОРБИТА IV»

6.50, 15.15, 22.45 — Кўрсатувлар тартиби.
6.55 «Руҳни чиниқтириш».
7.55 Янгиликлар.
8.30 Эрталабки гимнастика.
8.40 «Спортлото» тиражи.
9.00 «Эрта саҳарлаб». «Денвер — динозаврларнинг энг охиргиси». Кўп серияли мультфильм премьераси.
9.30 «Ҳозирча ҳаммаси жойида».
10.00 «Тонг юлдузи».
10.50 Қадимий сахий эртаклар. «Қизил гул».
12.05 П. Нерсесьян чалади (фортепиано).
12.15 «Тиббиёт сиз учун».
12.55 «АБВГД—ЛТД» телесериали премьераси. 12-серия. «КТВ-I» ҳамда «Франс интернасиональ» канали таништиради
13.25 «Пиф ва Геркулес». Кўп серияли мультфильм премьераси.
13.35 «Кусто командасининг сувости одиссеяси». Кўп серияли ҳужжатли фильм премьераси.

*

14.25 «Эрмитаж». Кўп серияли телефильм премьераси. 1-серия.
15.00 Янгиликлар.
15.20 «Мушкетёрлар орадан йигирма йил ўтгач». Тўрт серияли телевизион бадиий фильм премьераси. 3-серия.
16.35 «Ҳунарли хор бўлмайди».
16.40 «Максима».
17.10 «Панорама». Ҳафталик халқаро кўрсатув.
17.50 Мультфейерверк: «Каспер ва унинг дўстлари» (Англия), «Шарпа овловчилар (АҚШ).
18.45 Янгиликлар (сурдо таржимаси билан).
19.00 «Қойилмақом еттовлон».

Якшанба кинокўрсатуви

20.00 «Киношарҳ».
20.30 Ойнаи жаҳонда биринчи марта. «Валтасар базмлари ёки Сталин билан бир тун». Бадиий фильм («Ладья» экспериментал ижодий бирлашмаси).
21.55 Эълонлар.

*

22.00 Якунлар.
22.50 «Олтой. Йил фасллари». Телефильм.
23.00 «Даврани кенгроқ олинг». Янги йил кўрсатуви. Танаффус пайтида (24.00) — Янгиликлар.
01.05 Париж — Дакар авторалиси.

● «ДУБЛЬ IV»

РОССИЯ ТЕЛЕВИДЕНИЕСИ

8.00 Хабарлар.
8.20 Спорт олами «Жиллетт» фирмаси нигоҳи билан».
8.50 «Биз яратган боғ».
9.20 Фольклор. «Рождество».
9.50 «Рост» студияси. «Эски тегирмон». 2-кўрсатув.
10.20 «Қироллиндаги саргузашт». Қўғирчоқ мультфильм.
10.50 «Ати-бати...».
11.20 Телекроссворд. «Муз-биржа».
11.50 «Познер ва Донахью».
12.20 Россиянинг телевизион театри. Ж.-Б. Молер. «Хасис». 1-серия.
13.45 Ж.-Б. Молер. «Хасис». 2-серия.

*

14.55—17.10

ЎЗБЕКИСТОН ТЕЛЕВИДЕНИЕСИНИНГ «ДЎСТЛИК» ВИДЕОКАНАЛИ

1. «Замандас» (қозоқ тилида).
2. «Аноргул». Ўзбек зардўзлари ҳақида.
3. «Рангинкамон» (тожик тилида).

*

РОССИЯ ТЕЛЕВИДЕНИЕСИ

17.10 Уолт Диснейнинг сеҳрли олами. «Винни-Пухнинг янги саргузаштлари», «Қора плашч». Мультфильмлар.
18.00 Хабарлар.
18.20 Эълонлар.
18.25 Маза, таътиллар. «Моцарт» операцияси». Кўп серияли бадиий телефильм премьераси. 7-серия.

*

18.55—23.00

ТУРКИЯ ТЕЛЕВИДЕНИЕСИ

*

РОССИЯ ТЕЛЕВИДЕНИЕСИ

23.00 Голливуд классик фильмлари фестивали.
00.40 «Петерс-поп-шоу».

«Тошкентдан гапирамиз ва кўрсатамиз» ҳафтаномасининг 25 декабрь сонидан олинди.

• *Болаларга*

ҚУВНОҚ ШЕЪРЛАР

Сафар Барно катта-кичик шеърият мухлисларига яхши таниш. Унинг ўнлаб китоблари уларнинг қўлида. Айниқса, Сафар акасини болалар жуда яхши кўришади.

Энг зарур маслаҳат

Неварам дер:—Дадаси,
Пул берманг, болаларга.
Пул берсангиз йиртади,
Деб айтинг холаларга.
Сиз яхшиси уларга
Конфет беринг,
Қанд беринг.
Ҳеч бўлмаса бозордан
олиб,
Хўрозқанд беринг.

Дарахтлар нима дейди

Бобоси сўраб қолди,
— Қани топ, болам, Сайди,
Шамол турса дарахтлар
Тебраниб нима дейди.
—Дарахтларнинг шохлари
Силкиниб, хайр, дейди.
Соям тагида ўйнаб,
Қилавер, сайр дейди.

ҲАЗИЛ

Ағдарилса билибми-билмай,
Пиёлага қуйилган чойим,
Эплаб ичолмайсан шуниям,
Дея койиб кетади ойим.

Гоҳи бунинг акси бўлади,
Бу сирни ким билаяпти, деб
Ойим чойнак ағдарса ҳамки,
Уйга меҳмон келаяпти дер.

ТУНГИ ҲАЗИЛ

Ярим тунда нимадир.
Отилганда пақиллаб,
Ён қўшнимиз зарбидан
Эшик қолди тақиллаб.
—Ҳой қўшни, бу отилган
Милтиқмиди, тўпмиди.
Отам юрак ҳовучлаб
Бу сасга индамади.
Бирпас жим бўлгач яна,
Эшитилди пақ-пақ-пақ,
Қўшни инграб эшикни
Уракетди тақ-тақ-тақ.
Тонгда қўшни отамнинг
Хира қилди таъбини.
Кўринг дея қалтираб,
Учуқ босган лабини.
Сану манга боришди,
Эслаб қадим гинани.
Қайта қурсак бўлмас деб,
Уйга чиқар зинани.
Онам эса терарди,
Эшитмай гапларини,
Тузламага ёпилган,
Идиш қопқоқларини...

Сафар БАРНОЕВ.

• *Инсон қисмати*

ДАРДИМНИ КИМГА АЙТАЙ

Мен — ёлғиз ўғлидан жудо бўлган бахти қаро она сизларга ўз дардимни ёзмоққа қарор қилдим. Шу йилнинг 14 июнь куни Тошҳовуз районидаги Киров номли жамоа хўжалигида ишлайдиган бир гуруҳ кишилар ўғлим — Баҳодир Раҳимбоевни Амударё бўйида ўлдиришиб, жасадини оқмай ётган ифлос сувга ташлаб кетганлар. Шундан сўнг мен ушбу жиноят юзасидан иш қўзғаш учун Амударё район прокуратурасига ариза ёзган эдим. Кўп ўтмай Амударё район прокурорининг катта ёрдамчиси Г. Бобожонова жиноят ишида гумон қилинган кишиларни чақириб, ўзича сўроқ қилган бўлди. Иш яхши кетаётганди, анча нарсалар ойдинлашганди. Негадир кўп ўтмай улар: «Жиноятчилар бизнинг республиқа территориясида яшамас экан», деган баҳонани қилиб, жиноят ишини қўзғатишдан бош тортдилар. Шундан сўнг яна Г. Бобожонова ҳузурига кирдим. У аёл бизни кўриши билан жазаваси тутиб кетди. Ялиниб-ёлвориб кирдик. Кейин сал юмшагандай бўлдилар. Нима дейдилар денг: «Мени Туркманистоннинг одамлари билан нима ишим бор. Бошқа бу ерга келманг!». Шундан сўнг зор-зор йиғладим. Наҳотки прокуратура ёки прокурор деганлари одамларнинг юмушини осон қилиш ўрнига дардларига туз сепишса, наҳотки ўлганни устига тепкан деганларидек, қон йиғлатишса. Мен дардимни кимга айтай: Тошҳовуз прокуратурасига борсам, жиноят Қорақалпоғистонда содир бўлган, улар текширади, дейишса, Қорақалпоғистонга борсам жиноятчилар туркманистонлик дейишса, қай гўшага бориб бош урай, кимдан нажот сўрай. Ҳуқуқни муҳофаза қилувчи кишилар, наҳотки, биз каби одамлар борлиги учун ишлаётганликлари ёки кун кечириб, бола-чақасини боқаётганликларини билишмаса. Бу қандай кўргулик-а! Ўғлим ўлдирилган бўлса! Жиноятчилар маълум бўлса!.. Унда дардимни кимга айтайин? Яратган узоқ бўлса...

Тўхтахон ЮНУСОВА,
Туркманистон Республикаси,
Тошҳовуз райони.

ТАФАККУР НИГОҲИ

Тоғ ялпизи алоҳида парваришни талаб қилмайди. Худонинг берган куни кимдир сув қуйиб юрмайди, атайлаб тупроғини чакичлаб юмшатмайди, униб ўсиши учун ҳеч кимни овора қилмайди. Табиатнинг сирли ва сеҳрли бир мўъжизаси сифатида хушбўй тароватини, зумрад рангини, ақиқ жозибасини йилнинг тўрт фаслида бирдай сақлаб қолади. Ёз жазирамасию қиш аёзида ҳам ўзлигини йўқотмайди. Кўм-кўк тароватини таратиб баҳорий латофатини кўз-кўз этаверади. Бир марта берилган тансиқ умрни шундай яшаш керак дегандай, яшноқ ҳаёт қўшиғини куйлаётгандай, тириклик рамзи сифатида сабоқ бераётгандай бўлади.

Бадиий дид ҳам худо юқтирган, табиат инъом этган ана шундай ноёб истеъдод. Тузумлар, мафкуралар, сиёсатлар ўзгараверади. Чинакам истеъдод эса тоғ ялпизи мисоли, ҳатто ҳазон бўлса ҳам, асл рангию бетакрор маъносини йўқотмайди. Бўрону тўзонларда, шамолу дўлларда, қаҳратон қиш чилласида ҳам ёмби салоҳиятини ярақлаб кўрсатиб тураверади.

Наим Каримов ана шундай бетакрор талант эгаси. Танқидчи, адабиётшунос, таржимон мураббий сифатида адабиёт илмида, маданиятимиз тараққиётида, илмий-бадиий тафаккур камолида айтган ва айтиб келаётган ўз СЎЗИ бор; СЎЗИнинг салмоқли ўрни ва аҳамияти бор.

Адабий жараён ҳодисаларини, адабий асар табиатини, бадиий сўз маъно қатламларини ижтимоий воқелик, моҳияти билан омухталикда тушуниш ва тушунтириш олимдан ўзига хос эстетик дидни тақозо этади. Ҳассос олим Наим Каримовни кўпроқ бадиий ижод эстетикаси ҳамда адабий жараён психологияси масалалари қизиқтиради. XX аср ўзбек адабиёти тарихининг тараққиёти масалалари Наим Каримов илмий фаолиятининг марказида туради. Устоз олимнинг бу борадаги изланишлари уч муҳим тармоқни ўз ичига олади.

Биринчиси, XX аср ўзбек адабиёти тарихини яратган йирик сўз санъаткорларининг ижодини ўрганиш. Олимнинг бу борадаги аксар тадқиқотлари улкан адиб Ойбек ижоди фалсафасини ёритишга бағишланган. Унинг «Ажойиб кишилар ҳаёти» туркумида чоп этилган «Ойбек» монографияси, «Илҳом чашмасининг ажиб мавжлари» ҳамда «Ойбек ва Зарифа» рисолалари нафақат ойбекшунослик илмида, балки ўзбек адабиётшунослигида нуфузли ўрин тутади.

Ойбекнинг ижодий фаолияти, шу булан баробар шахсияти, оилавий ҳаёти, руҳияти иқлимлари — умр йўлдоши Зарифа опага бўлган улкан меҳр-муҳаббати, оила ва фарзандлари олдидаги оталик бурчи, масъулияти, энг муҳими адоқсиз инсоний ва олижаноб туйғулар, кечинмалар талқини Наим аканинг нозик шоирона идроки орқали кўз ўнгимизда гавдаланади.

«Шоир ва ёзувчилар бизга фақат ёруғ томонилан назар ташлаб, иккинчи, сирли томонини бир умрга яширган ойга ўхшайдилар, — деб ёзади Наим Каримов.— Биз ойнинг тун қўйнидаги олтин ранг шуълаларини кўриб юксак туйғуларга бериламиз-у, аммо унинг қоронғи тарафида нималар кечаётганидан бехабар қоламиз. Худди шунингдек, шоир ва ёзувчиларнинг, сўлим асарлари орқали бизга таниш бўлган ижодий ҳаёти қалбимизга олам-олам қувонч берадию, аммо уларнинг ижоддан, илҳомдан четда кечган ҳаёти биз учун, ойнинг қоронғи тарафидек, нотаниш ҳилқат бўлиб қолади». Ана шу ҳилқат — Ойбек шахсий ҳаёти, нурли асарларининг туғилишига туртки бўлган омиллар, буюк адиблигини намоён этувчи бетакрор саҳифалар бирма-бир жилваланади.

Олимнинг Чўлпон, Абдулла Қодирий, Усмон Носир ҳаёти ва ижодини ёритувчи тадқиқотлари адабиётимиз илмида янги ва жиддий СЎЗ бўлди.

Наим Каримовнинг Ҳамид Олимжон, Зулфия ҳақидаги тадқиқотлари ҳам илмий изланишларида алоҳида саҳифани ташкил этади. 1963 йили «Ҳамид Олимжон поэтик маҳоратининг баъзи бир масалалари» деган мавзуда кандидатлик диссертациясини ёқлади. Мазкур диссертация асосида «Ҳамид Олимжоннинг поэтик маҳорати» деган монографияси босилиб чиқди. 1979 йилда эса «Ажойиб кишилар ҳаёти» туркумида «Ҳамид Олимжон» китоби, «Гўзалликнинг олмос қирралари», «Ҳамид Олимжон — бахт ва шодлик куйчиси» номли рисолаларини эълон қилди.

Тўрт жилдлик «Ўзбек совет адабиёти тарихи»нинг 3-китобида шунингдек «Зулфия» библиографик кўрсаткичида эълон қилинган адабий портретларида машҳур ўзбек шоирасининг ижодий ва ҳаётий йўли кузатилган, шоира ижодининг рангин жилолари ёритилган.

Шунингдек, Наим Каримов Чўлпондан тортиб Ҳалима Худойбердиевагача, Муҳаммад Солиҳ, Азим Суюн, Ҳуршид Даврондан то куни кеча илк тўплами, қалдирғоч шеърлари эълон қилинган шоирларгача, қатор ўзбек ёзувчиларининг изланишларини доимо кузатиб келади, мақолалар эълон этади. Москвада чоп этилган «Қисқача адабиёт қомуси луғати»да эса ўттиздан ортиқ ўзбек шоир-ёзувчиларининг ижодига бағишланган мақолалар билан қатнашди.

Иккинчиси, XX аср ўзбек адабиёти тарихини яратишда иштирок этиш. Наим Каримов 1967 йилда Москвада чоп этилган «Ўзбек совет адабиёти тарихи» китобида «Ҳозирги босқич ўзбек совет адабиёти» деган қисмни, 1967—1972 йилларда нашр этилган тўрт жилдлик «Ўзбек совет адабиёти тарихи»да, «Урушдан кейинги ўзбек совет адабиёти», «Зулфия» (М. Султонова билан ҳамкорликда) номли қисмларни ёзиш билан иштирок этди. Шунингдек, Москвада нашр этилган «Кўпмиллатли совет адабиёти тарихи» деган йирик тадқиқотнинг 5- ва 6-жилдларида (1972—1974 йиллар) урушдан кейинги ўзбек адабиёти ҳамда ҳозирги босқич ўзбек поэзиясига бағишланган қисмлар билан қатнашди. Олим мазкур йўналишдаги кузатишларини давом эттириб ва чуқурлаштириб, 1982 йилда «Урушдан кейинги давр ўзбек совет адабиёти» монографиясини нашр этди.

Учинчи тармоқ — ҳозирги адабий жараён масалаларини ўрганиш. Олимнинг бугунги кунгача эълон қилган илмий, назарий, оммабоп мақолалари сони 500 дан ошади. Улар бадиий ижод сирлари, маҳорат масалалари, адабиёт ва ҳаёт муаммолари хусусида муҳокама юритади, баҳс этади.

Олимнинг бадиий таржимонлик фаолияти ҳам завқли ва эътиборли. У Якуб Колоснинг «Талаш бобо» («Трясина») романини, С. Алешиннинг «Муҳаббат жилвалари» пьесасини, С. Маршак, А. Исаакян каби қатор шоирларнинг шеърларини таржима қилган.

Наим Каримов 1958 йили аспирантурани тугатиб, Ўзбекистон Фанлар академиясининг Тил ва адабиёт институтига кичик илмий ходим бўлиб ишга кирганди. Ўшандан бери шу масканда. Айни пайтда XX аср ўзбек адабиёти тарихи бўлимининг мудири. Беруний номли жумҳурият Давлат мукофоти нишондори. Ёзувчилар уюшмасининг аъзоси.

Наим аканинг бугунги кунда олтмиш ёшга кирганлигига ҳеч ким ишонмайди. Унда қирчиллама йигит куч-ғайрати, шижоати мужассам. Истагимиз, иқболу омад у кишига доимо ҳамроҳ бўлаверсин!

Нуъмон РАҲИМЖОН,
филология фанлари доктори, профессор.

• *Ўзбекистон футболи тарихи*

ХОРИЖИЙЛАР ЎЙИНИ САБОҚ БЎЛДИ

1925 йил. Қўқон. Мусулмонлар командаси.

1926 йил. Андижон футбол клуби.

— 1931 йилда мамлакат физкультурачилари «Қизил Спортинтер»нинг ўн йиллигини нишонлаш билан бирга Берлин халқаро ишчилар спартакиадасига ҳам тайёрланишаётганди, — деб ҳикоясини давом эттирди Г. Сергеев.

— ЎЗБЕКИСТОН терма командаси Тожикистонни 11:0, Туркманистонни 3:1 ҳисобида мағлубиятга учратгандан сўнг, ўша пайт Иттифоқнинг энг намунали жамоаларидан бири Кавказорти командасига қарши майдонга тушди, икки ўйиндаям тоғорти футболчиларининг қўли баланд келди.

1931 йил 4 октябрда тошкентлик спортчилар илк бор «Ўзбекистонга келган чет элликлар билан учрашишди. Норвегияликлар билан биринчи учрашув таркиби маҳаллий миллат вакилларидан иборат касаба уюшмалари терма командаси майдонга тушди. Меҳмонлар мезбонларнинг ҳужумларига дош беришолмади — 2:5. Орадан уч кун ўтгач, скандинавиялик футболчилар Тошкентнинг биринчи терма жамоаси билан рўбарў бўлишди. Бутун матч давомида тошкентликлар фаол ҳаракат қилдилар ва ютдилар — 2:4. Хорижий тўпсурарлар учинчи бора Ўзбекистон терма жамоасига қарши ўйнашди, матч 2:2 ҳисобида якунланди.

1932 йили республикамизга ишчи спорт клубларидан сараланган немис футболчилари ташриф буюришди. Улар орасида Олмония чемпионатида қатнашаётганлари оз эмасди. Меҳмонлар Тошкентга келгунча СССР, Москва, Харьков, терма командалари билан ўйнашди. Бу учрашувларнинг аксариятида немис чарм тўп усталарининг қўллари баланд келганди. Олмониялик футболчилар майдонда тўп билан ҳаракатланишнинг тактик ва техник усулларини яхши ўзлаштирганликларини ўзбек спортчилари яхши билишарди. Шу боис учрашувга қаттиқ тайёрландилар.

Биринчи учрашув ҳақида «Физкультурник Ўзбекистана» газетаси қуйидагича ёзганди: «Илк дақиқаларданоқ тошкентликлар майдоннинг барча бурчакларида фаол ҳаракат қилдилар... Матч 4:2 ҳисобида юртдошларимиз фойдасига ҳал бўлди».

Ана шу учрашувдан сўнг Олмония командаси капитани Лор: «Бизга командангиз имкониятлари тўғрисида ёлғон маълумотлар беришган экан. Аммо тошкентликлар жуда аҳил ўйнашди. Улар илк дақиқаларданоқ шундай тез ҳаракат қилишдики, биз қаршилик кўрсатишга ожиз қолдик. Ўзбекистон футболчилари мамлакатда кучли команда бўлиши учун барча имкониятлар мавжудга ўхшайди», — деганди.

Такрорий учрашувда немис футболчилари 3:1 ҳисобида ғалаба қозонишди.

Норвегия ва немис футболчилари билан бўлган ўйинлар, Ўзбекистон ҳудудида ўтказилган биринчи расмий халқаро учрашувлар ҳамюртларимиз учун мактаб бўлди.

1934 йили Ўзбекистон пойтахтида биринчи Ўрта Осиё спартакиадаси ўтказилди. Футбол мусобақалари учта стадионда бўлиши белгиланди. Уларнинг энг йириги спартакиада очилиши арафасида ишга туширилган «Спартак» ўйингоҳи бўлиб, унда 10 минг томошабинга жой ҳозирланганди. Бу футбол мусобақаси Ўрта Осиё республикалари биринчилиги ўйинларининг дебочаси эди. Ўзбекистон футболчилари мавсумга яхши тайёргарлик кўрганликлари боис рақиблари — Туркманистонни — 3:1, Тожикистонни — 5:0, Қирғизистонни 10:1 ҳисобида осонгина мағлуб этишди.

Ўша пайтда мутахассислар ўзбек тўпсурарларининг маҳоратига қойил қолишганини матбуот орқали таъкидлашганди. Айниқса, дарвозабон Король, чап қанот ярим ҳимоячиси З. Каримов, ҳужумчилар В. Хорошилов, Ҳ. Муҳитдиновларни футбол майдонларининг юлдузлари деб аташганди.

Спартакиада биринчилигида қатнашган спортчилар уч гуруҳга бўлинишди. Республикалар терма жамоалари гуруҳи энг кучли спортчилардан тузилган бўлса, иккинчи гуруҳда завод-фабрика коллективлари, учинчи гуруҳда эса совхоз ишчилари, колхозчилардан сараланганлар баҳслашишди. Ҳамюртларимиз ҳар уч гуруҳда ҳам ғолиб чиқишди.

1934 йил мобайнида ўзбек футболчилари Кавказорти, Москва, Одесса командалари билан рўбарў келди.

Бу ўйинларда уларнинг бошлари хам бўлмади. Июль ойида Одесса касаба уюшмалари терма командаси Тошкентга ташриф буюрди. Меҳмонлар билан бўлган биринчи ўйинда Тошкент ва Қўқон жамоаларидан саралаб тузилган «Динамо» терма командаси майдонга тушган эса-да, улар бир-бирларини яхши тушунишди: 4:2 ҳисобида меҳмонларни доғда қолдиришди. Эртасига шаҳарнинг энг кучли командаларидан ҳисобланган «Қизил Армия уйи» Одесса жамоасига қарши тўп сурди. Бу сафар ҳам омад меҳмонлардан юз ўгирди. Матч 3:2 ҳисобида якунланди.

Одессаликлар учинчи учрашувни Ўзбекистон терма жамоаси билан ўтказишди ва яна 1:2 ҳисобида бой беришди. Кузда Тошкентга Москва шаҳрининг икки командаси келди. Касаба уюшмалари чемпиони «Фрезер» пойтахт динамочиларини 3:0 ҳисобида енгди. Аммо такрорий ўйинда Тошкент касаба уюшмалари терма командасига бас келолмади (4:6).

1934 йили Ўзбекистонда футбол командалари сони яна кўпайди. Ўшанда фақат Тошкент шаҳри касаба уюшмалари биринчилигида 50 дан зиёд жамоа қатнашган эди. Шу йили Ўзбекистон чемпионатининг финал баҳсида Тошкент — Қўқон командалари беллашишди. Кескин курашдан сўнг 6:2 ҳисобида устун келган тошкентликлар республика чемпиони бўлишди.

Суҳбатдош: И. ТОШЕВ.

Биринчи рота биринчи бўлди

15—17 декабрь кунлари Тошкент ҳарбий лицейида бокс бўйича биринчилик ўтказилди. Ўн икки вазндаги чарм қўлқоп усталари рингга чиқишди. Енгил вазин беллашувларида 3-рота вакили С. Мамаюсуповга тенг келадиган топилмади. У чаққон ҳаракат қилиб рақибларини муддатидан илгари таслим бўлишга мажбур этди.

1-рота вакиллари Марат Мазнев (44—48 кг), Талъат Турғунбоев (48—52 кг), Шавкат Ҳусаинов (52—57 кг), Рустам Маматов (60—63 кг), 3-рота боксчилари Сапар Алихонов, Бахутжон Ибрагимов, Сергей Шевцов, Сергей Чабанлар ҳам ўз вазн тоифаларида ғолиб бўлишди.

Шундай қилиб 3 кун давом этган мусобақада 72 очко жамғарган биринчи рота спортчилари команда ҳисобида ҳам пешқадамликни қўлдан беришмади. 61 очко тўплаган 2-рота боксчиларига иккинчи, 41 очко йиққан 3-рота ўсмирларига учинчи ўринлар насиб этди.

Т. ИСМАТУЛЛАЕВ.

СУРАТДА: республика тоифасидаги ҳакам Николай Кичапин Руслан Зариповни ғолиб деб эълон қилаётган пайт.

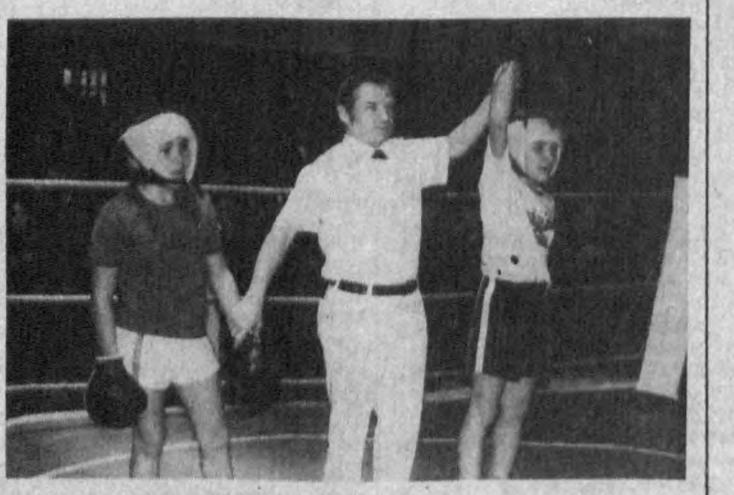

ДЎСТИМИЗ ХОТИРАСИ

Партия, меҳнат ва Улуғ Ватан уруши фаҳрийси, катта ташкилотчи, тажрибали раҳбар ва боғдорчилик ҳамда узумчилик соҳасининг билимдон мутахассиси, республика миқёсидаги шахсий нафақадор Отажонов Муҳамед Отажонович узоқ давом этган касалликдан сўнг, 90 ёшида вафот этди.

Муҳамед Отажонов 30 йилдан кўпроқ вақт мобайнида Тошкент вилоятининг Ғалаба туманидаги «Огонёк» совхоз-заводига раҳбарлик қилди.

М. О. Отажонов «Огонёк» совхоз-заводи меҳнаткашларининг турмуш шароитларини яхшилаш борасида катта ишларни амалга оширди. Меҳнатсеварлиги туфайли у жамоа ўртасида зўр ҳурмат-эътибор қозонди. М. Отажонов икки марта Ленин ордени, Октябрь инқилоби ордени, II даражали Улуғ Ватан уруши ордени, икки марта Қизил Байроқ ордени, бошқа кўпгина медаллар билан тақдирланган.

Дўстимиз ва мураббийимиз М. Отажоновнинг хотираси «Ўзмевасабзавотузумсаноати» концерни ходимлари қалбида абадий сақланиб қолади.

Бир гуруҳ ўртоқлари

Тошкент тўқимачилик ва енгил саноат институтининг жамоаси «Тарих ва ҳуқуқ» кафедрасининг доценти С. Шодиевга отаси **Шодибек ШОРДАРБЕКОВ**нинг вафоти муносабати билан чуқур ҳамдардлик билдиради.

Республика «Пойафзал ва спорт моллари» акционерлик бирлашмаси маъмурияти Хоразм «Пойафзал» акционерлик жамиятининг раиси К. Оллоберганoвга отаси **Йўлдошбой ОЛЛОБЕРГАНОВ**нинг вафот этганлиги муносабати билан чуқур таъзия билдиради.

ХАЛҚ СЎЗИ
НАРОДНОЕ СЛОВО

● ТЕЛЕФОНЛАР:
маълумот учун 33-07-48;
эълонлар бўлими 32-09-25.
Индекс: 64608. Буюртма Г—197.

МУАССИСЛАР:
Ўзбекистон Республикаси Олий Кенгаши Раёсати ва Ўзбекистон Республикаси Президенти ҳузуридаги Вазирлар маҳкамаси.

Бош муҳаррир Анвар ЖУРАБОЕВ.

ТАҲРИР ҲАЙЪАТИ:
Карим БАҲРИЕВ, Эсирган БОЛИЕВ (масъул котиб, «Халқ сўзи»), Салоҳиддин МУҲИДДИНОВ, Зоҳид НОРМУҲАММЕДОВ, Ҳабибулла ОЛИМЖОНОВ (бош муҳаррирнинг биринчи ўринбосари), Лев ПАК (бош муҳаррир ўринбосари, «Народное слово»), Абдукарим РАҲИМБЕРДИЕВ (бош муҳаррир ўринбосари, «Халқ сўзи»), Қулаҳмад РИЗАЕВ, Эркин САМАНДАР, Азим СУЮН, Александр ТЮРИКОВ (бош муҳаррир ўринбосари, «Народное слово»), Александр УЛИЧКИН (масъул котиб, «Народное слово»), Муҳтарама УЛУҒОВА (бош муҳаррир ўринбосари, «Халқ сўзи»), Раим ФАРҲОДИЙ, Шавкат ЯҲЁЕВ, Пиримқул ҚОДИРОВ, Саидаҳрор ҒУЛОМОВ.

● МАНЗИЛИМИЗ:
700000; ГСП
Тошкент шаҳри,
Ленинград кўчаси, 19-уй.

● Таҳририятга ҳажми 7 қоғоздан ошган материаллар қабул қилинмайди. Фойдаланилмаган мақолаларга ёзма жавоб қайтарилмайди.

Ўзбекистон Республикаси «Шарқ» нашриёт-матбаачилик концернининг босмахонаси. Босишга топшириш вақти 21.00. Босишга топширилди: 21.30. № Г— 527 Тираж 28596. 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12.